

Nr 1 | Januari 2018

Bitidningen

A close-up photograph of three bees on a large yellow flower. The bees are positioned around the center of the flower, appearing to be foraging. The background is a solid purple color. The title 'Bitidningen' is at the top, and the main headline 'Så gör du din egen vaxsmältare' is on the right side of the flower.

Så gör du
din egen
vaxsmältare

Jordbruksverket
svarar om handel
med humlor

Rapport från
världskongressen
Apimondia

BIIDLARNA

Töreboda Vax

Hos oss kan du
välja cellstorlekar
4,9 5,1 och 5,3 mm
och drönarvax

Ange cellstorlek vid beställning!
Saknas uppgift levereras 5,1 mm.

Vi rensar varje parti för sig

Märk med namn, adress, tel nr och
kolliantal. Ska vi kassera några ramar efter
rensningen? Skriv "eldas" på kollit.

Särbehandling

Många biodlare vill ej ha Apistan eller
thymolrester (t ex från Apiguard) i sitt vax.
Därför särbehandlar vi ditt vax om du skr-
iver ett intyg med namn, adress och tel nr
och märker dina kollin med
"SÄRBEHANDLAS".

Öppettider

Mån-fre 9-16
Lunchstängt 12.30-13.30

VAX KÖPES!

Hoppas att vi ses på
biodlarkonferensen i
Nyköping 9-11 feb 2018

Inlämning av
ramar och vax
1 okt - 31 mars

Vaxet ursmält, ramen desinficerad

Vi har även **FÖRENINGSPRIS** på vaxhantering

Våra återförsäljare och depåer hittar du på
www.biredskapsfabriken.se

VAXKAKOR
Egen
tillverkning

**Tänk på att ta
vara på vaxet!**

KRAV-godkänt
renseri

Allt för biodlaren
Stor som liten

MS Biredskapsfabriken AB

Töreboda

info@biredskapsfabriken.se

Sedan 1941

www.biredskapsfabriken.se

Joel Svenssons Vaxfabrik

www.joelvax.se | 0431-430055 | info@joelvax.se

KUPFEST MED FLEXIKUPAN V. 6-11

Detta ingår:

- 1 Botten
- 2 Lådor
- 1 Tak
- 20 trådade ramar
- 1 spärrgaller
- 1 Täcksiva

Finns i formaten: Lågnormal, HLS samt ¾ Langstroth

Pris: 950 :-

100 :- tillkommer för den nya botten.

Pris Musskydd
(51F): 5 :-

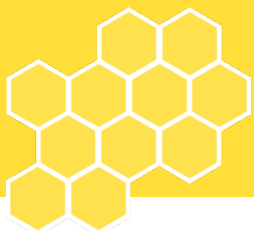
(Endast den gula detaljen)

Nyhet!

Nu med ny flusterförminskare,
med plats för musskydd!

På bilden visas den nya botten
Priser inkl. moms, exkl. frakt

Bitidningen

Årgång 117

– medlemstidning för
Sveriges Biodlares Riksförbund

Redaktion: Gårdsjögatan 1 D,
69632 Askersund

Redaktör: Anna Ahner

Telefon: 0142-482006

E-post: anna.ahner@biodlarna.se

Bitidningen utges i 12 nummer årligen
varav två nr är dubbelnummer. Tidningen
utkommer strax före aktuell månad.

Material- och annonsinformation:

Sid 31.

Manusstopp den första i månaden, knappt
en månad före utgivningsdagen.

Tryck: Lenanders Grafiska.

Trycks på miljövänligt papper.

ISSN 0006-3886

Ansvarig utgivare:

Förbundsordförande Monica Selling,

Dale Prästgård 305, 47492 Ellös.

Telefon: 073-8458515.

Epost: monica.selling@biodlarna.se

Sveriges Biodlares Riksförbund är en politiskt, religiöst och etniskt obunden ideell organisation, som bygger på principen om frivilligt, individuellt medlemskap. SBR ska arbeta för att utveckla svensk biodling som näring och meningsfull fritidssysselsättning, sprida kunskap om biodling, honungens egenskaper och pollinerings betydelse.

Förbundsexpedition:

Borgmästaregatan 26,

59634 Skänninge.

Telefon: se telefonlista på sidan 31.

Bankgiro: 512-7113 (medlemsavgifter)

Bankgiro: 413-6149 (övriga betalningar)

Plusgiro: 8685-0

E-post: sbr@biodlarna.se

Medlemsfrågor medlem@biodlarna.se

Adressändringar meddelas till

medlem@biodlarna.se alt. 0142-482000.

Öppet: Mån-tors 8-16. Fre 8-14.

Webbplats: www.biodlarna.se

Aktuella nr kan läsas via hemsidan.

Äldre BT kan laddas ner från hemsidan.

Artiklar och mötesnotiser till Bitidningen skickas till redaktörens adress. Författarna ansvarar för innehållet i sina artiklar, som ej behöver återge redaktionens eller förbundets mening. Efter utgivning av den tryckta tidningen läggs denna ut på SBR:s hemsida biodlarna.se, där medlemmar kan läsa den.

Är det något nummer av Bitidningen du inte fått? Kontakta SBR:s expedition, 0142-482000, sbr@biodlarna.se

Biodling mer än en bisyssla

Biodling på deltid eller heltid behövs för att få fram mer svensk honung. Att hitta fler inkomster än honung. Biodling som turistmål. Biprodukter som tvål, pollen på burk. Kupa uttyrd för pollinering till fruktträdgård eller till koloniområdet. Få fram mer svenskproducerade biprodukter.

I framtiden hoppas vi i kommittén för näringsbiodling att biodlaren ska se det lika självklart att hitta ”binärningar” som att slunga honung för att få bättre lönsamhet i biodlingen. Men också för att näringsbiodlaren ska ha fler ben att stå på. Det minskar sårbarheten för den som försörjer sig på sin biodling.

Inom alla branscher satsas i dag på mentorskap. Att de som ”redan gjort resan” finns med som bollplank/fadder/mentor för de som just påbörjat resan till att bli näringsbiodlare är en viktig fråga. Även om det sägs att det är av misstagen man lär sig, så finns det ingen anledning att uppfinna hjulet gång på gång. Att göra misstag kostar pengar, ork och lust. En välutvecklad rådgivningsverksamhet för de som inte vill ha endast några hobbykupor utan som vill satsa på biodling som näringsverksamhet på deltid eller heltid. Det är målsättningen för kommittén för näringsbiodling.

Eftersom många som skaffar sig många kupor börjat i liten skala, så är det inte alltid en yrkesbiodlare tycker det är naturligt att se över sin arbetsmiljö. Men att gå från småskaligt till mer storskaligt gör det viktigt att se över sin arbetssituation. Att tänka säkerhet. Fundera över sina arbetsställningar när skördad honung från femtio kupor ska tas omhand – ergonomi, teckna försäkringar som täcker till exempel arbetsskada, längre sjukdomsperioder, olycksfall – en företagsförsäkring. Ta hjälp av redovisningsbyrå om inte biodlaren är familjär med bokföring, moms och så vidare.

I allt det här praktiska hoppas vi kunna bidra och underlätta. Det viktigaste för oss är dock att inspirera till en ökad produktion av svensk honung och andra biprodukter. Lusten att odla mer på deltid eller heltid. Och underlätta för dem som brinner för biodling i större skala. För det ska alla veta – svensk honung behövs och den produceras inte utan flitiga bin och idoga engagerade biodlare. Och vi i kommittén för näringsbiodling vill framförallt bidra till att öka lusten att ta steget från hobby till näringsverksamhet. För att fler ska upptäcka glädjen i att biodling inte bara ska vara en bisyssla utan en lönsam näring.

Bo Malmsten
Ledamot förbundsstyrelsen
bo.malmsten@biodlarna.se

Läs Bitidningen även på internet! Via hemsidan – www.biodlarna.se

Ny dataskyddsförordning	5
Världskongressen Apimondia	6
Misstankar om honungsfusk	9
Brott mot biodlare	9
Jordbruksverket om handel med humlor	10
Replik till Jordbruksverket	12
Motioner om märkningsfrågan	14
Internationellt engagemang	15
Gör en egen vaxsmältare	16
Enhetliga värderingar av skador	19
Årsresumé 2017	20
Biförsäkring	24
Bihälsa	26
Ordförandes krönika	28
Vi minns, Almanackan	29
Marknaden	30

Nästa nummer (2 – februari-numret) utkommer i slutet av januari.

MANUSSTOPP: 1 januari.

Numret därpå (3-18) i slutet av februari.
Manusstopp: 1 februari.

Manusstopp: Nr 1-1 dec, nr 2-1 jan, nr 3-1 feb, nr 4-1 mars, nr 5-1 apr, nr 6-1 maj, nr 7/8-1 juni, nr 9- 1 aug, nr 10-1 sep, nr 11/12-1 okt

Omslagsbilden:

Foto: Pixabay

Pricken över i:et på omslaget påminner om att drottningen märks röd i år.

6

16

26

GDPR – Nya dataskyddsförordningen

I maj 2018 kommer en ny dataskyddsförordning att ersätta Personuppgiftslagen, PuL. Förordningens syfte är att stärka skyddet för fysiska personer vid behandling av personuppgifter inom EU.

Den nya dataskyddsförordningen innebär många förändringar, speciellt när det gäller hur företag och organisationer hanterar personuppgifter.

Den nya förordningen innebär att vårt förbund måste

hitta nya rutiner för hantering av våra medlemmars personuppgifter, framförallt i medlemssystemet. Det ställer krav på tydligare samtycke för behandling av personuppgifterna. Förbundet måste även skriva nya avtal med dem som är administratörer för medlemssystemet i distrikt och föreningar som tydligt anger hur uppgifterna i systemet får behandlas.

Vi återkommer med mer information under våren.

Vid eventuella frågor vänligen kontakta anette.irebro@bi odlarna.se eller 0142-482 003.

Anette Irebro

Beekeeper's Selection
by Lustgården
Upptäck skillnaden...

www.lustgarden.biz

Ventilerad proffsoverall
för en skönare arbetsmiljö

Lustgårdens biodling
tel 035-17 55 90

HINK DUNK PALLTANK FODERDEG

Fodret som tål att jämföras.
Finns även som **ekologiskt**.

Lättsmält för bina
-spar deras energi-

Innehåller över 60% monosackarider
Ladda ner datablad från www.lustgarden.biz
och jämför med annat foder

BEEVITAL
HIVE CLEAN
Minskar varroatrycket

Behandla nu!
För bästa förutsättningar när draget startar
för ekologisk biodling

Läs Dr Gheorge Dobres rapport
"Fighting Varroosis with Hive Clean" på vår hemsida

CANDIPOLLINE®
GOLD
Foderdeg med steriliserat bipollen

drivfodring
vår&höst

avläggare

Beställ i god tid för leverans på biodlakonferensen i Nyköping

Av Biodlare För Biodlare

Vinterrabatt!
10% rabatt på alla delar till Nackakupan!
Erbjudandet gäller 1/12 - 31/1-18
Utleverans kommer att ske 1/2 - 31/3-17

www.lpsbiodling.se

Vinterrabatten är igång!
10 % rabatt på alla delar till Nackakupan!
Erbjudandet gäller 1/12 - 31/1-18
Utleverans kommer att ske 1/2 - 31/3-18

LP:s Biodling AB

Vi köper gärna din honung och ditt vax! Hör av dig till oss för bästa pris på honung och vax.
shop@lpsbiodling.se eller 0533-63111

Glöm inte bort vår vinterrabatt som pågår december - januari.

Lämna in dina rammar till oss för tvättning och rensning

0831 91 från tydlare förta ta emott påbestämningar för rensning och tvättning

Från den 1 oktober tar vi emot rammar och vax för rensning. Välkomna med noggrant uppmärkta och väl förpackade rammar.

Nackakupan

Vi finns på Facebook och Instagram!
www.facebook.com/lpsbiodling samt
www.instagram.com/lpsbiodling Följ oss gärna!

Anmäl dig till vårt nyhetsbrev på www.lpsbiodling.se för att ta del av nyheter och erbjudanden!

Besök vår webshop: www.lpsbiodling.se

En demonstrationsbigård som Apimondias besökare fick se.

Omkring 13 000 personer deltog i Apimondiakongressen.

Apimondia är en internationell organisation, grundad 1895, som arbetar med biodlingsfrågor. Den hade en första kongress i Bryssel 1897 och firar därför 120-års jubileum. En målsättning är att ha ett samarbete mellan forskare och biodlare för att förbättra biodlingen. Detta görs i arbetsgrupper men också genom att arrangera kongresser vart annat år.

TEXT: PERTHUNMAN FOTO: LEO DE GEER

Världskongressen Apimondia 2017

Platsen för kongressen växlar mellan Europa och de andra världsdelen. Den senaste kongressen, nummer 45 i ordningen, hölls i Istanbul i Turkiet i månadskiftet september-oktober 2017. På kongresserna röstar medlemmarnas representanter om funktionärer inom organisationen och var kommande kongress skall vara.

Medlemmarna är nationella organisationer och man har antalet röster och årsavgift bestämt av antalet medlemmar. SBR ligger i grupp 2 med antalet medlemmar mellan 10 001 och 30 000. Vi betalar 600 EUR för det och har två röster. Leo De Geer och jag var förbundets representanter.

Röstning

Vid årets omröstning till vice president fanns tre kandidater. I den första omgången slutade två kandidater på samma antal och vid den avgörande omgången vann Peter Kozmus från Slovenien. Valet blev lite komplicerat då det hade försvunnit röstsedlar så i stället för att bara samla in sedlarna måste varje röstberättigad prick-

as av mot röstlängden när sedeln lades i urnan. Det var 125 röstberättigade så det tog lite tid.

Som värd för kongressen 2021 fanns fyra kandidater, Danmark, Ryssland, Serbien och Slovenien. I första röstningen slogs Serbien och Slovenien ut och i andra omgången vann Ufa, Ryssland, över Köpenhamn med nästan dubbelt så många röster. Vi röstade på Köpenhamn.

Fler än 13 000 deltagare från hela världen hade samlats för att få del av mer än 250 olika föredrag och titta på den stora utställningen av biprodukter och biredskap. En stor majoritet av deltagarna, cirka 9 000, kom från Turkiet. En hel del av föredragen var dessutom på turkiska med simultantolkning. Jag tyckte att antalet internationella forskares presentationer var mindre än vid tidigare kongresser.

Många föredrag

Föredragen var indelade i sju olika kategorier, apiterapi, bibliologi, bihälsa, biödlingsteknik och kvalitet, pollinering,

landsbygdsutveckling och biodlingsekonomi. De ämnen som hade flest föredrag var biodlingsteknik med 48 föredrag, bihälsa hade 43, apiterapi 42, bibliologi 34 och de övriga cirka 30 vardera.

Inga större nyheter presenterades under föredragen. En föreläsare, Asli Özkirim (1), skämtade och visade en bild som hon hade visat tio år tidigare. Den visade tänkbara orsaker till den ökade bidöden. Hon erkände att man fortfarande inte visste exakt vad som ligger bakom men att det finns en tydlig korrelation med förekomsten av varroa. Turkiet hade 41 procent förlorade samhällen efter den gångna vintern och i den COLOSS-enkät som gjordes svarade biodlarna att sjukdomar var orsaken till halva antalet förluster. Varroa och nosema var de största bovarna. Amerikansk och europeisk yngelröta bidrog bara till 2–3 procent av förlusterna.

Ett föredrag (2) handlade om en undersökning av vinterdödigheten i Ontario, Kanada som var cirka 40 procent. Det fanns teorier om att närheten till majsfält

96 bisamhällen på en lastbilstrailer. I mitten fanns en inspektionsgång.

lockade många besökare till Turkiet

skulle medföra större dödlighet hos bina men det kunde inte bekräftas av studien. Biodlare med lång erfarenhet, 10 år eller mera, hade mindre förluster. Bra drottningar och effektiv varroabehandling gav också mindre dödlighet.

Remsor med oxalsyra

En argentinsk forskare (3) presenterade ett nytt medel för bekämpning av varroa, Aluen CAP. Det är remсор med oxalsyra som skall sitta i samhällets yngelrum i 42 dagar. Verkningsgraden var 96 procent och ingen ökning av halten oxalsyra kunde mätas i honungen.

En turkisk forskare (4) berättade att genom att ha torkade blad och bark från eukalyptusträd i rökpusten och blåsa in röken genom flustret samt därefter ha det stängt i 15 minuter kunde man få död på varroakvalster i samma utsträckning som med perizin.

Den lilla kupskalbaggen, *Aethina tumida*, hittas på fler och fler ställen i världen. Ännu har inga fynd gjorts i norra Europa

Samma lastbil som på bilden över. Så här såg inspektionsgången ut med bisamhällen på båda sidor.

men vi måste vara vaksamma och undvika import av bin och annat som kan innehålla ägg av denna skalbagge som förstör bisamhällen.

Ett annat hot mot våra bin är sammetsgetingen, *Vespa velutina*. Den sprids naturligt med en hastighet av 60–80 km

per år. Den har heller ännu inte kommit till Norden.

Om drottningar utsätts för temperaturer över 40 grader överlever de, men kvaliteten på deras lagrade spermier är försämrad vilket medför svagare samhällen. Detta visades i en annan kanadensisk studie ➤

I Balparks laboratorium analyseras honung.

► med temperaturövervakning av droppningarna under försändelse (5).

En fyraårig jämförelse av bidödligheten i Tjeckien och Österrike (6) visade att Tjeckien hade lägre dödlighet även under de olika årens variationer. Vädret har tydligen inverkan. Man har där en annan strategi för varroabehandling än grannlandet som satsar mera på organiska medel medan Tjeckien använder Gabon som har acrinatrin som verksam ingrediens.

I många länder har behandling av infektioner skett frikostigt med olika antibiotika. Detta har medfört att vissa bakterier nu är resistenta mot flertalet motmedel. Flera föredrag visade att propolis och honung kan döda dessa bakterier utan att skapa resistens.

Man har identifierat markörer som hänger samman med vissa egenskaper som till exempel temperament och hygieniskt beteende. En kanadensisk forskargrupp (7) har ett projekt som har tittat på proteiner i antennerna på arbetsbin. Projektet går vidare med att se vilka markörer som hänger samman med andra ärftliga egenskaper. Detta kan bli ett värdefullt verktyg inom avelsarbetet.

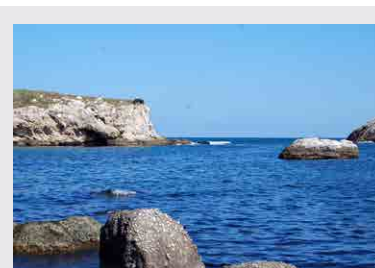
Den sedvanliga utflykten lockade cirka 500 personer i stora bussar. Den skedde på den asiatiska sidan av Bosporen. Första besöket var den stora honungsdistributören Balparks som också var huvudsponsor för kongressen. De visade en imponerande anläggning med laboratorieutrustning för analys av honung. De hade också ett spårbarhetssystem för honungen med rutkod på förpackningen som kunde läsas med mobiltelefon.

Nästa anhalt var ett kollektiv, Kalkinma, i Sile. De hade ett hundratal kupor med bin av de i området vanligaste biraserna, caucasica och anatolica, samt hybrider med carnica. Bina var mycket fredliga och anföll inte trots att många stod framför flustren när kuporna öppnades. De brukade få 30–40 kilo honung per samhälle.

Lunchen intogs utomhus vid en lokal marknad där vi kunde köpa lokala produkter.

Efter en snabb titt på fiskehamnen i Sile besökte vi ett ställe där man höll på att bygga ett aktivitetshus för biodling innan hemfärden till Istanbul.

Det var en välorganiserad kongress och nästa blir 2019 i Montreal, Kanada.

Hamnen i Sile.

Föredragshållare som nämns i artikeln:

- 1 Asli Özkirim, Department of Biology, Hacettepe University, Ankara, Turkey.
- 2 Alessia Gutrie, Idepartment of Population Medicine Ontario Veterinary College, Canada.
- 3 Diego Mario Iaconos, Cooperativade Trabajo Apicola Pampero Ltda.
- 4 Müire Turhan, Technical Science Vocational High School, Bingol University, Turkey.
- 5 Jeff Pattis, Institute of Bee Health, University of Bern, Switzerland.
- 6 Jiri Danihlik, Palacky University, Olomouc, Czech Republic.
- 7 Steven Pernal, Agriculture and Agri-Food Canada.

Misstankar om honungsfusk tillbakavisas

Svensk Honungsförädling i Mantorp tillbakavisar påståendena om att företaget marknadsför och säljer manipulerad honung.

Uppgifterna om fuskhonung dök upp i dagspressen och i biodlarkretsar under den gångna hösten, men beskyllningarna saknar grund, enligt Anders Lindahl, verkställande direktör för Lindahlgruppen som äger Svensk Honungsförädling.

Det var i slutet av november som uppgifterna om honungsfusk dök upp i tidningsartiklar i riksmidia. Två sorters flytande honung uppgavs ha ett felaktigt innehåll. Ansvariga för livsmedelskontrollen i Mjölby kommun kritiserades också för att inte ha kontrollerat företaget, trots att man haft kännedom om misstankarna.

Ny metod

En anmälare hade skickat in prover av honung från Svensk Honungsförädling, till ett tyskt laboratorium, och vidarebefordrat resultaten till kommunen. Testerna var genomförda med en ny metod, NMR-metoden, där produkten scannas och profilbilden jämförs med en referensbild av honung som är godkänd enligt EU:s honungsdirektiv.

Enligt bland annat Dagens Nyheter visade testerna att två sorters flytande honung inte motsvarade den förväntade bilden av äkta honungsråvara.

Anders Lindahl underkänner testresultaten. I ett pressmeddelande välkomnar han seriösa samtal om honungsfusk, och erinrar om det bedrägeriförsök med kinesisk fuskhonung som företaget utsattes för år 2014, och som kostade miljonbelopp.

– Vi lärde oss den hårda vägen, och i dag testar vi all importerad honung. Vi lägger ned ungefär en miljon kronor årligen bara på tester hos Intertek, som är det mest ansedda laboratoriet i världen när det gäller honungsprover, och på all importhonung gör vi fördjupade prov så

Anders Lindahl, vd för Lindahlgruppen som äger Svensk Honungsförädling.

snart den kommit till frihamnen i Göteborg. Det normala i branschen är att göra tester hos Intertek, och deras tester motsäger de påstådda fuskanklagelserna, förklarar Anders Lindahl.

Enligt dokumenten, som Dagens Nyheter uppgav att man tagit del av, skulle även pollenhalten i de analyserade proverna tala för att produkterna var manipulerade, eller åtminstone kan misstänkas vara manipulerade, men Anders Lindahl menar att testresultaten är felaktiga, och att NMR-metoden är långt ifrån tillförlitlig.

– Det är en ganska ny, oprövad metod som i dag inte är ackrediterad och som ingen ställer några krav kring. I framtiden kan den kanske utvecklas och bli användbar och accepterad av branschen, men först måste databasen som den bygger på fyllas med tester, och det kommer enligt min bedömning att ta minst fem år till, säger Anders Lindahl.

Fusk med honung

Honung är ett av de livsmedel som det ofta fuskas med. Endast produkter som innehåller 100 procent ren råvara får säljas som honung, men på EU:s topplista över livsmedelsfusk placeras sig just honung på en mindre hedrande sjätteplats. Men utvecklingen går åt rätt håll, framhåller Anders Lindahl:

– För några år sedan handlade det mycket om antibiotika i honungen, men det problemet är i princip borta nu. Analysmetoderna har blivit bättre, och kommer att fortsätta utvecklas. Som jag ser det har problemen blivit mindre.

Sandy Bergström

Stölder av bin och bikupor

Under 2017 har endast fem anmälningar gjorts till polisen beträffande stölder av bikupor och samhällen. 16 samhällen har tillgripits och ytterligare några har dött med anledning av överkan på bikupor.

Stölderna har begåtts både på ägarens tomt och vid utbigårdar. Vid analys av tid och plats, med mera finns inga faktorer om samma tillvägagångssätt.

Det är inte lätt att skydda sig mot dessa brott. Historiskt sätt har oftast utbigårdar drabbats. Placera gärna kupaorna så de inte syns från större vägar. När nya bigårdar hastigt uppstår och det saknas ägaruppgifter är bitillsyningsmän välkomna att ta kontakt med mig för en kontroll i polisens register.

De anmälda stölderna är färre 2017 jämfört med 2016. Man kan dock tro att det finns ett mörkertal. Det går heller inte att i polisens register se anmälda skadegörelser på bigårdar.

SBR avser att under 2018 lansera en modell för att sammanställa samtliga stölder och angrepp på bisamhällen. Både sådana som sker av två och fyrbenta gärningsmän. Genom det kan vi få en bättre bild över hur omfattande problemet är.

Björn Dahlbäck

bjorn.dahlback@biodlarna.se

Bodlingsföretagarna utsatta för förskingring

Bodlingsföretagarna, BF, har drabbats av förskingring. Den före detta kassören har polisanmälts och Bodlingsföretagarnas servicebolag, BF Service AB, har försatts i konkurs.

Utredningen av konkursen planeras vara klar under början av 2018.

Bodlingsföretagarna har under tiden drivits vidare i den ideella föreningen.

Förskingringen upptäcktes i augusti och pengar från både föreningens och bolagets konton hade försvunnit.

Information om införsel och import av humlor och pollen

Rubriken på Bitidningens framsida (nr 11/12 nov/dec 2017) kan leda någon att tro att import av humlor är oreglerad. Det är inte sant, men Jordbruksverket bedömer att lagstiftningen inte är anpassad till den storskaliga handel som sker med humlor. Vår oro för de tänkbara hot som införda humlor kan utgöra är orsaken till att vi just nu genomför ett större projekt om detta.

I den här artikeln vill vi

(1) informera om hur lagstiftningen ser ut när det gäller införsel och import av humlor,

(2) bemöta några av de argument och förslag på lösningar som Munka Ljungby Biodlarföreningen lyfter fram i artikeln i Bitidningen,

(3) berätta vad vi gör när det gäller humlor.

(1) Detta gäller vid införsel och import av humlor

För att du ska få ta in humlor (*Bombus spp.*) till Sverige måste de uppfylla vissa hälsokrav. Här beskriver vi vad som gäller för införsel från ett annat EU-land, respektive vid import. Jordbruksverket känner inte till att det har skett import av humlor till Sverige. Däremot kommer humlor för pollineringsändamål till Sverige via införsel.

Införsel från annat EU-land

För att ta in humlor (eller honungsbin) ska man registrera sig som importör hos Jordbruksverket och humlorna måste komma från en i avsändarlandet registrerad exportör.

Humlorna måste komma från ett område som inte har förbud för förflyttning på grund av

- amerikansk yngelröta,

Regler om införsel och import av humlor hittar du i följande regelverk:

Rådets direktiv 92/65/EEG av den 13 juli 1992 om fastställande av djurhälsokrav i handeln inom och importen till gemenskapen av djur, sperma, ägg (ova) och embryon.

Kommissionens förordning (EU) nr 206/2010 av den 12 mars 2010 om fastställande av förteckningar över tredjeländer, områden eller delar därav från vilka det är tillåtet att föra in vissa djur och färskt kött till Europeiska unionen samt kraven för veterinärintyg.

Statens jordbruksverks föreskrifter (SJVFS 1996:24) om

införsel av djur, sperma, ägg och embryon.

Regler som rör införsel av pollen hittar du i Kommissionens förordning (EU) nr 142/2011 av den 25 februari 2011 om genomförande av Europaparlamentets och rådets förordning (EG) nr 1069/2009 om hälsobestämmelser för animaliska biprodukter och därav framställda produkter som inte är avsedda att användas som livsmedel och om genomförande av rådets direktiv 97/78/EG vad gäller vissa prover och produkter som enligt det direktivet är undantagna från veterinärkontroller vid gränsen

- lilla kupskalbaggen (*Aethina tumida*) eller
- tropilealapskvalster.

En officiell veterinär i avsändarlandet ska skriva ett hälsointyg och intyga att alla hälsokraven är uppfyllda för de humlor du ska föra till Sverige. Veterinären ska antingen intyga att humlorna kommer från ett område som inte har restriktioner på grund av amerikansk yngelröta, eller att humlorna kommer från en anläggning som står under den behöriga myndighetens tillsyn och som är isolerad från den omgivande miljön. Veterinären ska då också intyga att varken humlor eller yngel visar tecken på sjukdom.

Införseln ska läggas in i datasystemet TRACES, vilket registrerar transporter över nationsgränser. Information om TRACES hittar du på Jordbruksverkets webbsida.¹

Pollen som förs in ska vara steriliserat genom nedfrysning.

Import från land utanför EU

Du får bara importera humlesamhällen med högst 200 vuxna humlor. Import får bara ske från länder eller regioner som är listade i kommissionens förordning (EU) nr 206/2010. Landet eller regionen ska ha anmälningsplikt för amerikansk yngelröta, lilla kupskalbaggen och tropilealapskvalster.

Den officiella veterinären i avsändarlandet ska i hälsointyget intyga att

• humlorna har avlats och hållits i en kontrollerad miljö på en godkänd anläggning som står under behörig myndighets kontroll,

• anläggningen humlorna kommer från har inspekterats omedelbart före avsändningen och vare sig humlor eller yngel visar tecken på sjukdom eller angrepp av skadegörare,

• alla samhällen som ska importeras har undersökts noga för att säkerställa att varken humlor, yngel eller förpackningar innehåller några levnadsstadier av lilla kupskalbaggen eller andra skadegörare,

• humlornas förpackning och foder m.m. är nytt och inte har varit i kontakt med sjuka humlor eller yngelkakor och att alla försiktighetsåtgärder har vidtagits för att förhindra att humlorna smittas av sjukdom eller drabbas av skadegörare.

Hälsointyget följer en mall som gäller för all import till EU. Förslagen till mallen finns i lagstiftningen och i TRACES.

När humlorna kommer till en EU-gräns ska en gränskontrollveterinär kontrollera att sändningen uppfyller kraven. Humlorna ska sedan utan dröjsmål skickas till den slutliga bestämmelseorten, alltså den plats där de ska användas. Humlorna får stanna i sin behållare, som oftast är av papp. Efter att humlesamhället har

dött ska behållaren med sitt innehåll destrueras.

(2) Kommentarer till Munka Ljungbys biodlarförening förslag till åtgärder

Munka Ljungbys biodlarförening föreslår att utöver att sändningar dokumenteras med EU-TRACES intyg, ska gränskontrollveterinären göra kontinuerliga stickprov på importerade humlesamhällen för att kontrollera humlornas hälsa och genetiska renhet samt kontrollera att eventuellt medhavt pollen är absolut rent.

Svar: Här måste vi skilja på import och införsel. Gränskontrollen är endast inblandad i import, inte införsel. Både införda och importerade humlor ska uppfylla vissa veterinära krav och åtföljas av ett veterinärintyg. Vi kan inte se att det har skett import av humlor under senare år. För genetisk renhet finns inte tillräckligt många markörer för att det ska vara rationellt att undersöka.

Pollen som förs in ska vara steriliserat genom nedfrysning enligt regelverket för animaliska biprodukter.

Munka Ljungbys biodlarförening föreslår att ett förbud förs in i svensk lagstiftning mot import av andra arter eller underarter av humlor än de i Sverige, naturligt förekommande arterna.

Svar: Införselreglerna gäller alla arter av Bombus och såvitt vi bedömer ger inte regelverket oss en möjlighet att reglera vilka arter av släktet Bombus som får föras in.

Munka Ljungbys biodlarförening föreslår att ett tvingande regelverk skapas för att registrera utplacering av importerade humlor, krav ställs på tillsynsskyldighet vid flyttning av samhällen samt rapporteringsskyldighet vid misstankar om sjukdom - detta i likhet med det som gäller för tambin.

Svar: Jordbruksverket tycker att det är relevant att överväga att registrera utplacerade humlesamhällen. Då kan vi vid behov göra en effektivare smittspårning. Idag saknar dock Jordbruksverket bemyndigande att reglera registrering av humlesamhällen avsedda för pollinering.

Munka Ljungbys biodlarförening föreslår att endast humlesamhällen kontrollerade av svenska myndighetspersoner beträffande hälsotillstånd och genetisk renhet och som försetts därefter med friskhetsintyg får sättas ut på öppna fält.

Jordbruksverket skriver att lagstiftningen inte är anpassad till den storskaliga handel som sker med humlor.

Foto: Pixabay

Svar: De regler som finns för handel med humlor (se faktaruta) ger en grund för vilka krav som ska vara uppfyllda för att handel över gränserna ska ske. Om Sverige skapar regler som går utöver detta är det en så kallad teknisk regel. Svenska myndigheter är generellt väldigt restriktiva med den typen av regler. Det beror på att de ofta förändrar konkurrensförhållandena mellan företag i olika länder. Andra medlemsstater kan också stoppa regler som innebär handelshinder för dem och då får vi inte införa reglerna.

Hälsointyget som ska åtfölja humlorna vid införsel eller import är utfärdat av en officiell veterinär och Sverige kan inte officiellt ifrågasätta den personens kompetens. En officiell veterinär har sitt uppdrag från den ansvariga myndigheten i ett land och hälsointyget är det dokument som intygar att djuret är av rätt art och friskt från de sjukdomar som regleras i regelverket.

Munka Ljungbys biodlarförening föreslår att ett förbud införs i svensk lagstiftning/förordningar mot utplacering av importerade humlesamhällen i privata och offentliga trädgårdar och parker.

Svar: Jordbruksverket avråder privatpersoner att köpa humlesamhällen och istället underlätta för vilda pollinärer. Vi kan dock inte införa ett förbud enligt resonemanget ovan.

(3) Vad Jordbruksverket gör när det gäller humlor

Jordbruksverket har fått pengar från myndigheten för samhällsskydd och beredskap

för att bland annat göra en studie på hur vilda pollinatörer påverkas av införsel och import av humlor och andra bin. Vi utreder i vilken mån trädgårdsföretagens omfattande införsel av jordhumlor utgör ett hot mot svenska vilda humlor. Vi undersöker också realistiska alternativ till odlade humlor.

Vi genomför under 2017-2018 en studie där vi undersöker patogener på humlor införda till landet och jämför med de patogener som finns hos vilda svenska humlor. När detta projekt har slutförts har vi underlag att närmare föreslå vad som bör göras.

Vår rapport ska bland annat innehålla en beskrivning av de viktigaste skadegörare på humlor, resultatet av en screening för skadegörare i importerade humlesamhällen, analys och test av alternativ till importerade humlesamhällen och eventuellt förslag på nytt regelverk för import av humlesamhällen.

Med detta underlag hoppas vi att vi kan gå vidare med nya lagförslag där det behövs men också med tydligare rekommendationer gentemot användare av odlade humlor.

Jackis Lannek, Ingrid Karlsson och Anders Johansson,
växt- och miljöavdelningen,
Jordbruksverket

Läs mer: <http://www.jordbruksverket.se/etjanster/etjanster/djur/traces.4.6a459c18120617aa58a8000734.html>

På nästa sida svarar Munka Ljungby Biodlarförening Jordbruksverket. ➤

Kommentarer till Jordbruksverkets artikel

Vi noterar med tillfredsställelse att Jordbruksverket bedömer den nuvarande lagstiftningen som icke anpassad till den storskaliga handel som i dag sker med humlor.

Vi måste dock konstatera att det inte finns någon skillnad i slutresultat mellan ett ”infört” eller ett ”importerat” humlesamhälle. Humlorna kommer till landet i vilket fall som helst och utgör exakt samma risk oavsett vilket regelverk som styr deras inträde i landet. Eftersom man skall registrera sig som ”importör” vid Jordbruksverket vid införsel av humlor, verkar detta bara vara en lek med ord.

Det verkar emellertid tydligt att vi alla delar uppfattningen att gällande lagstiftning är i akut behov av uppdatering. Som vi har påpekat tidigare: industrin har utvecklats fortare än någon kunnat ana och såväl de internationella som de nationella myndigheterna har haft svårt att hänga med. Föreskrifterna som myndigheterna i Sverige har att rätta sig efter (SJVFS 1996:24) är 21 år gamla och bygger på ett EU regelverk (Rådets direktiv 92/65/EEG) som är nästan 28 år gammalt! Detta EU-direktiv behandlar ytterst knapphändigt honungsbin och humlor i *Artikel 8* samt i *Bilaga E*. Man finner däri väldigt få regler som är relevanta för dagens situation.

Behandling av pollen

Trots att aktuell forskning visar att pollen, som oftast följer med i kommersiella humlesamhällen, innebär en potentiell inkörsport för en mängd olika patogener, finns det så gott som inga regler kring detta för de svenska myndigheterna att rätta sig efter. I EU-kommissionens förordning, (EU nr 142/2011), får man bläddra genom många sidor fram till Bilaga XV, Kap 13 för att till slut hitta en något diffus bestämmelse om att pollen som är ”uteslutande avsett att användas i biodling” skall utsättas för en temperatur på -12°C i minst 24 timmar. Vi påstår med det bestämdaste att **all forskning visar att detta inte är ett tillfredställande sätt att sterilisera pollen!** Det tar död på levande smådjur, men absolut inte på bakterier

Ur *Bitidningen* nr 11/12 2017. Flera skribenter framförde oro kring humlor som skickas till Sverige från andra länder. Jordbruksverket svarade på föregående uppslag.

eller sporer av bakterier och svampar. Det är också synnerligen tveksamt huruvida virus oskadliggörs, även om deras förekomst sannolikt är främst kopplade till humlorna själva.

Nationella miljökrav

Vi har förståelse för myndigheternas svårighet att införa regler som kan innebära problem med EU-lagstiftning som reglerar handeln mellan medlemsstater. Trots detta anser vi att *Fördraget om Europeiska Unionens Funktionssätt, Artikel 36 (f.d. Artikel 30 FEG)* ger medlemsstaterna en viss frihet att införa regler som säkerställer bland annat nationella miljökrav. Det gäller dock att man är försiktig med att införa regler som kan tolkas som avsedda att favorisera en inhemsk produktion. Vi kan inte hitta i EU-lagstiftningen något som skulle hindra Sverige från att skapa ett regelverk för tillsyn av humlor på samma sätt som det som gäller för honungsbin. Vi kan inte heller se några juridiska problem för myndigheterna att kontrollera att odlade humlor som används inom jordbruk är friska, är av en i Sverige naturligt förekommande art/underart och är fria från genetiska defekter.

Som vi har framfört tidigare, ser vi det som positivt att Jordbruksverket, i sin broschyr om humlor, varnar för att sätta ut importerade humlekupor då detta kan orsaka oönskade genetiska uppblandningar och sjukdomspridning. Man bör dock, för att vara konsekvent, revidera skriften om ekologiskt jordbruk där man rekommenderar att sätta ut odlade humlebon tillsammans med honungsbikupor på öppen jordbruksmark. Det kan vara

helt rätt om humlorna odlats i Sverige på ett hållbart sätt, men det gäller inte införda humlor.

Vi är också glada över att Jordbruksverket önskar införa registrering av förekomsten av införda humlesamhällen och att man har initierat forskningsprojekt att göra studier på hur vilda pollinerare påverkas av införsel av humlor och andra bin – all forskning som kompletterar redan gjorda studier i ämnet är välkommen och behövlig.

Brister i regelverket

Slutligen vill vi än en gång förklara, att vi inte alls är negativt inställda till humleindustrin i sig. Tvärtom, vi är fullt medvetna om dess ekonomiska betydelse och dess potential för matförsörjning och ett mer miljövänligt jordbruk. Vår oro är enbart för de potentiellt negativa konsekvenserna för biodling och den biologiska mångfalden som de påtagliga bristerna i regelverken innebär. Vi anser att det finns ett akut behov av ett hållbart, integrerat program för användning av humlor och bin för pollineringsjänster i det svenska jordbruket.

Peter Shaw, Bjarne Larsson, Thord Kristiansson, Karin Akerö, Catharina Kroon, Boris Karlsson, och Peter Wissel,
Munka Ljungby Biodlarförening
Bengt Nihlgård,
Ringsjöortens Biodlarförening
Peter Walsh,
Hässleholms Biodlarförening

9–16 april

STUDIE- OCH
INSPIRATIONSRESA

Slovenien

Foto: Kjell Karlsson

Nu gör vi återigen en resa till Slovenien, den förra blev en succé, så nu hoppas vi att tillräckligt många anmäler sig. En chans att möta våren vid Medelhavet en månad tidigare än hemma. Dock är antalet platser begränsat så först till kvarn gäller.

I resan ingår

- **Frukost och lunch eller middag beroende på programmet.**
- **Buss och chaufför samt lokal engelskspråkig guide. Alla besök tolkas till engelska. Svensk reseledare medföljer.**
- **Inkvartering i dubbelrum.**

Avresa 9 april från Skavsta, Nyköping kl 13:10 direkt med Ryanair. Hemkomst Skavsta kl 18.35.

Pris per person: 13 550 SEK
(För enkelrum tillkommer 1 250 SEK)

Anmäl dig senast den 15 februari till:
resa@biodlingsforetagarna.se

Biodlingsföretagarna
i samarbete med My Slovenia
www.myslovenia.se

*Programmet dag för dag***DAG 1****MÅNDAG 9 APRIL**

- Avresa från Skavsta, Nyköping kl 13:10 direkt med Ryanair.
- Ankomst till Rijeka kl 15:40. Buss till Hotel Bioterme, ett termalspa nordost om Ptuj. Vi stannar här tre nätter så det kommer att finnas goda möjligheter till välgörande termalbad. Stopp för middag utanför Zagreb. (Restid ca 3,5 tim)

DAG 2**TISDAG 10 APRIL**

- Fm. Besök hos biodlare med över 600 samhällen i traditionellt slovenskt bihus. Praktiserar även biterapi. Presentation av hans verksamhet och avsmakning av hans produkter.
- Därefter besök i en pumpaoljekvarn, presentation av tillverkningen och oljans hälsosamma effekter
- Em. Vi åker till Sloveniens kanske bästa och vackraste vindistrikt, Jeruzalem Wine Road, vinprovning.
- Middag och boende på Bioterme.

DAG 3**ONSDAG 11 APRIL**

- Fm. Besök hos Pislak Bali, störste odlaren i Slovenien. Producerar inte bara honung utan är även stor drottningodlare och producent av drottninggelé och honungsbaserade drycker.
- Lunch på gården Mestni Hill utanför Ptuj.
- Em. Vi tittar närmare på den gamla romerska provinshuvudstaden Ptuj.
- Middag, bad och boende på Hotel Bioterme.

DAG 4**TORSDAG 12 APRIL**

- Fm. Efter frukost och utcheckning besöker vi en ekologisk biodlare.
- Em. Vi åker söderut och besöker Slovenian Beekeepers' Association, som funnits i 140 år. Föreläsning av Dr. Peter Kozmus och en presentation av organisationens verksamhet.
- Middag och boende i Ljubljana.

DAG 5**FREDAG 13 APRIL**

- Vi åker till en av alpernas vackraste platser – Bled.
- Lunch.
- Vi besöker biodlarnas utbildningscenter som kombinerar den traditionella slovenska odlingen med moderna metoder och teknologi.
- Nytt besök hos biodlare samt besök på museum på vägen tillbaka.

DAG 6**LÖRDAG 14 APRIL**

- Fm. Sightseeing i Ljubljanas gamla stad.
- Em. Avfärd mot havet. På vägen äter vi lunch och provsmakar karstskinka. Besök hos biodlare i regionen.
- Framme i Piran vid Medelhavet. Inkvartering på Pacha Mama.

DAG 7**SÖNDAG 15 APRIL**

- Vi tillbringar dagen i Piran och det finns möjligheter till olika utflykter i den gamla italienska medeltidsstaden. Alltså lite tid på egen hand och möjlighet att tala med sina biodlarkompisar om allt man sett.
- Middag, naturligtvis fisk och skaldjur, och boende i Piran.

DAG 8**MÅNDAG 16 APRIL**

- Fm. Fritid och egen sightseeing.
- Transfer till Rijeka.
- Avresa kl 16.05. Ankomst Skavsta 18.35.

Motioner i Riksdagen 2017 och till LRF

När det gäller märkningsfrågan av importerad honung, har den gått in i ett kristalliserat stadium, den rör sig långsamt. Ambitionen var att få fart på debatten om märkningen så att konsumenterna VET vad de köper i sina affärer.

Köper de direkt från en biodlare är det enklare, då vet de var den kommer ifrån. De flesta av våra medlemmar säljer mycket direkt till konsument.

Sverige konsumerar cirka 6 000 ton honung per år. Vår inhemska produktion är drygt 3 000 ton. Till detta importerar vi 3 000 ton. En del av importen har ursprunget Kina. En av våra största aktörer inom honungsområdet fälldes tidigare i år i Linköpings Tingsrätt för att ha förmedlat en affär på 80 ton honung från Kina och sålt det vidare till Norge. Honungen visade sig vara förfalskad. Riskerna med förfalskad honung från Kina är uppenbara och ett problem inom hela EU. EU importerar 200 000 ton honung och av det kommer 100 000 ton från Kina, alltså inte alltid riktigt honung utan framställd av bland annat rissirap.

Ursprungsmärkning

Flera länder inom EU har infört märkning från vilka länder honungen har sitt ursprung. Då kan konsumenterna välja eller välja bort. Livsmedelsverket vill inte införa denna märkning trots att EU-kommissionen (2014) gett klartecken att märkningen med ursprungsland på förpackningen är helt i linje med honungsdirektivet och märkningen. Men en nationell myndighet ska fatta det beslutet, alltså Livsmedelsverket.

Livsmedelsverket vägrar att införa

Så här märks honung i Italien. Den här är ursprungsmärkt med Italien, Argentina, Ungern och Moldavien som tryckts långt ner på etiketten. Foto: Lasse Hellander

detta märkningssystem. De vill ha kvar den kryptiska märkningen som lyder: "honung från EU-länder/icke EU-länder".

Biodlarna är fullvärdiga medlemmar i LRF med motionsrätt. Vi skrev därför en motion till LRFs årsmöte om stöd för en process för en förändrad märkning. LRFs styrelse föreslog att motionen skulle avslås. Men i debatten på årsmötet fick undertecknad med sig årsmötet på ett bifall till motionen. Stämman gick alltså emot LRFs styrelse.

Under hösten har vi haft som mål att motionera i Riksdagen om samma fråga. Vi har därför skapat ett motionsunderlag till riksdagsledamöterna i frågan, ett lobbyarbete. Arbetet var sedan att ta kontakt med ledamöterna för att få dem att skriva motioner på ämnet under allmänna motionstiden. Totalt kontaktades 16 riksdagsledamöter av olika personer enligt den lista vi sammanställt. Jens Holm (V) var en av de riksdagsledamöter som kontaktades, han ställde en skriftlig fråga till landsbygdsminister Bucht. Samma fråga ställdes 2014 och svaret var i princip identiskt med det som erhöles tidigare.

"Det finns tydliga regler för ursprungsmärkning av honung som är harmoniserade i hela EU. Enligt direktivet är det obligatoriskt att ange det eller de ursprungsland där honungen skördats på etiketten!" (men man nöjer sig därmed med märkningen: från EU/icke EU-länder,) vidare *"Jag följer*

frågan men har inte för avsikt att i dagsläget ändra den svenska lagsiftningen." citat från skriftligt svar av Sven-Erik Bucht, landsbyggsminister.

Alltså rakt emot vad EU-kommissionen har skrivit i sitt svar om hur det är möjligt att märka honung!

Biodlarna kräver märkning

Vi begär att man ska märka importerad honung från vilket land den kommer och med vilken procentsats av det totala innehållet som honungen utgör. Minst fem länder ska anges när det blandas från olika länder, upp till tio länder. Blandar man tillräckligt mycket kan man inte testa innehållet om det är falskt.

Från Biodlarna och kommittén för yttre miljö, togs också kontakter i ämnet. Det totala resultatet av detta arbete var att de kontakter undertecknad hade, resulterade i två motioner, en om importmärkningen och en om biregister. Eva Gustavssons (ledamot i kommittén för yttre miljö) arbete resulterade i en motion om minskad gifthanvändning i jordbruket. Motionerna kommer att behandlas under innevarande mandatperiod.

Hela arbetet med märkningsfrågan har tillfälligt bromsats upp under hösten. Men vi tar nya tag efter nyår.

Lasse Hellander
förbundsstyrelseledamot

Biodlarna deltar internationellt

Uppdraget som internationellt ansvarig är en utmaning med många frågor och intressanta kontakter, nätverkande och lobbyarbete. Framförallt ansvaret att representera Sveriges biodlare i internationella sammanhang.

När jag fick uppdraget kände jag redan flera nyckelpersoner i olika organisationer. Det var en bra plattform att fortsätta från.

Tidigare har jag skrivit om mötet i somras, men nu hade vi en dag med Copacogeca i Bryssel. Dessutom fanns tid för en lobbydag i Bryssel.

Honungsgruppen

Gruppen som träffades var "Copa-Cogeca Working Party on Honey" (WP on honey). Det är biodlingsgruppen som är en underavdelning till avdelningen som behandlar frågor om får- och getkött samt honung. En lite lustig indelning, men bättre en plattform än ingen alls. Copacogeca är sammanslutningen för EU:s bönder/lantbrukare och Cogeca är EU:s kooperativ inom agrarsektorn. De har ett kontor

åtta minuters promenad från EU-parlamentet. Där har vi som är medlemmar i honungsgruppen tillgång till kontorslokaler i LRFs kontor.

Allt som avhandlades kan inte beskrivas i denna korta artikel, men en liten inblick hoppas jag kunna ge. Naturligtvis finns jag tillgänglig för frågor och samtal i dessa frågor.

Alla EU-länder var representerade vid mötet. Gruppen har som arbetsuppgift att kommunicera direkt med representanter för bland andra EU-kommissionen.

Frågorna som avhandlades var följande:

- situationen för honungsmarknaden i EU
- kommissionens kontrollplan för honungsmarknaden
- situationen för lilla kupskalbaggen
- status för besluten angående CAP efter 2020 samt godkännande av "WP on honeys" skrivningar till CAP post-2020
- information om Bee Week
- status för beslutsprocessen för neonicotinoiderna
- status för veterinärmedicinska preparat för biodlingen

• situationen för lågkvalitativt bivax (fuskvax)

• diskussion om eventuella förändringar av honungsdirektivet

Som ni ser är det komplicerade frågor och en del nära biodlingen. Vi har ju en utredning i Sverige om lilla kupskalbaggen under ledning av Jordbruksverket som jag representerar Biodlarna i. Den information vi erhöll vid Brysselmötet passar in i vårt arbete i Sverige och kunde lämnas till vår utredningsgrupp. Det handlar om att EU-kommissionens förslag att försöka utrota lilla kupskalbaggen i södra Italien genom att bränna alla bigårdar där baggen hittats, det är inte den bästa metoden och därför diskuteras andra alternativ. De kommer att framföras till EU-kommissionen genom gruppen "WP on honey".

Aktiva internationellt

Mycket händer inom biodlingen i EU och i övriga världen. Genom vårt deltagande kan vi ta aktiv del av arbetet som sker. Mycket gäller regler och lagstiftning, kampen mot giftiga kemikalier farliga för bin, honungsmarknaden och CAP efter 2020. Se vidare punkterna ovan.

Lasse Hellander,
internationellt ansvarig

Erik Kram i Ljusdal har utbildat hundra biodlare

Ljusdalsortens Biodlareförening har bedrivit utbildning för nybörjare i biodling under de senaste tolv åren.

Den etthundrade eleven har gått utbildningen och sökanden till vinterns utbildning är fyllt.

Som kursbok används Bin till nytta och nöje. Kursledare är Erik Kram som varit biodlare i 21 år och ordförande i Ljusdalsortens Biodlareförening i 18 år.

I utbildningen ingår tio utbildningskvällar under vintern och fortsätter i slutet av maj i föreningsbigården fram till invin-

tringen. Var fjortonde dag träffas gamla som nya biodlare vid föreningsbigården. Efter vinterns teoretiska utbildning får nu eleverna en praktisk tillämpning av sina kunskaper.

Intresset för biodling är stort i vårt område och en tendens är att kursdeltagarna blir yngre i jämförelse med deltagande i de första kurserna. Och glädjande nog är nästan hälften kvinnor. I något fall är det generationsväxling men många nyutbildade skaffar egna bin i mån om tillgång av bisamhällen.

Ljusdal 15 november 2017
Erik Kram

Erik Kram i Ljusdal.

Foto: Privat

Skapa ett eget kretslopp på vax inom föreningen

I dessa tider med uppgifter om att importera vax mellanväggar som innehåller paraffin på ena eller andra sättet när svenska biodlare kan det vara bra att känna att man har kontroll på sitt vax.

Det finns vaxfabrikanter som erbjuder att smälta vaxet separat så att man får tillbaka det vax man själv lämnat in, det krävs då oftast att man lämnar in minst 100 kilo vax, men den mängden är oftast näst intill omöjligt

att komma upp till för en småskalig biodlare. Att spara vax på hög år efter år för att komma upp i de volymer som behövs är heller ingenting att rekommendera eftersom vaxet är en bristvara och ingen tjänar på att det ligger i ett uthus och väntar. Det är här biodlarföreningen kan spela en viktig roll. Om varje förening har en vaxsamordnare som en gång per år sköter insamlingen av medlemmarnas vax, om-

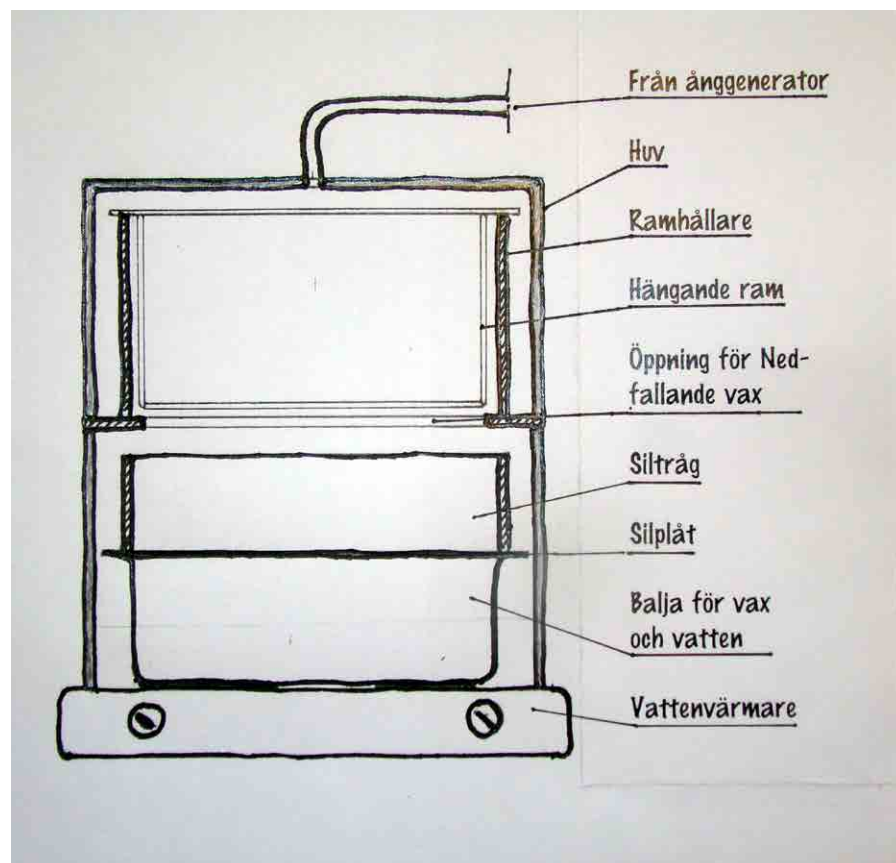
besörjer transport till en vaxfabrikant och sedan tar tillbaka det omsmälta vaxet i form av mellanväggar så får medlemmarna tillbaka vax med känt ursprung. Kanske kan man på detta sätt även få ett vaxöverskott som sen går att sälja till föreningens nybörjare.

Karina Karlsson

Projektledare vaxprojektet
karina.karlsson@biodlarna.se
tel: 0142 – 48 20 04

Antti Suvanto har designat och byggt en vaxsmältare till sin son som är biodlare. Den har fått namnet Sjogsta gårds vaxsmältare. Här delar han med sig av hur han har gått till väga.

Så gör du din egen vaxsmältare

Principskiss på vaxsmältaren.

Vaxsmältaren är en ångsmältare med en separat ånggenerator och ett uppvärmt vattenbad för vaxet. Ramhållarens mått är valda för att smälta vaxet från tio lågnormala ramar i taget. Samtidigt kan en mängd täckvax, drönarvax och lösa kakbitar smältas. Nertill har smältaren en uppvärmd vattenbalja. Det heta vattnet håller vaxet i smält tillstånd så att vaxet, propolis och andra orenheter har tid att separera. Vaxkakan som smältaren producerar accepteras av vaxhandeln utan ytterligare rening.

Material

Smältaren är byggd av formplyfa och ihopsatt med montageskruvar utan lim i skarvarna. Alla sågade kanter är strykta med först grundolja och sedan med shellack, typ kvistlack för att förhindra att de sväller och deformeras av den varma fukten.

Utrusningens bas är en gammal dubbel kokhäll som är avsedd att hålla vattenbadets temperatur över vaxets smältpunkt. På hållet står en rostfri balja med

Häll och vattenbalja.

Silkeborg, balja och häll.

Silkeborg och sarg.

Ramhållare med gult vax.

Sarg och silkeborg med täckvax.

Ställ för rammar.

3-4 liter vatten och på baljan en silkeborg vars aluminiumbotten är perforerad med tvåmillimeters hål. Silkorgen är avsedd för att rena det smälta vaxet från rammar, täckvax, drönarvax och andra lösa vaxbitar. På kokplattans kanter står en sarg som bär upp ett ställ för rammar. Stället är utformat så att man kan ha ramarna hängande eller liggande. Sargen fungerar även som utsläppsväg för okondenserad ånga och enkel värmeisolering för baljan och silkorgen. Stället med rammar täcks av en huv som har anslutningar för ånggenerator och ugnstermometer.

Tapetborttagare

Ånggeneratoren har en effekt 2 kW och är egentligen avsedd för tapetborttagning men fungerar alldeles utmärkt även för det här ändamålet. Ånggenerators vattenvolym räcker till cirka 1,5 timmars ångproduktion. Det i sin tur är tillräckligt för att smälta vaxet från två 10-ramars satser. Innetemperaturen i smältaren är 100 grader vid senare delen av smältningen. Ångan

kan ledas in genom taket eller genom en av sidorna. Vid smältning av svarta rammar måste man efter smältningen skaka loss de svarta resterna från ramen och därefter skrapa rent ramen medan den fortfarande är varm. Efter smältningen får vattnet i baljan svalna och vaxet stelna. Vaxkakans undersida bör sedan borstas ren med till exempel en diskborste.

Plastbalja som substitut

Alla ångsmältarbyggare har naturligtvis inte en gammal kokhäll och en lagom stor rostfri balja till hands. Jag tror att man skulle få ett acceptabelt resultat om man använder en plastbalja som tål kokande vatten och bygger smältaren på den. Man får då hålla 3-4 liter kokande vatten i baljan när man startar vaxsmältningen. Den kondenserande ångan skulle antagligen hålla temperaturen i vattnet över vaxets smältpunkt.

Huv.

Häll, sarg, huv och ånggenerator.

Antti Suvanto

► Fortsättning från föregående sida

Ramhållare med svart vax.

Vaxkakans överyta och vatten med orenheter.

Smälta ramar med kvarhängande svarta rester.

Vaxkakans underyta efter renborstning.

Rapport från kommittén för yttre miljö

Kommittén för yttre miljö har många frågor på sitt bord. Vi jobbar brett och mycket aktivt.

Vi rapporterar kontinuerligt till styrelsen och i Bitidningen till alla er medlemmar. Vi har ”korta” frågor och lite mer långsiktiga, men framförallt ser vi till binas och biodlarnas bästa. Det finns flera artiklar i denna tidning som relaterar till vårt arbete och det kommer flera. Likaså ska hemsidan under vår kommitté uppdateras kontinuerligt.

Enhetliga värderingar

Frågor som är på dagordningen nu är GMO-policy som antagits tidigare men vi jobbar på en uppdaterad version som har arbetsnamnet ”Bimiljö”. En annan fråga kallar vi för ”Angrepp”, den har Björn Dahlbäck (medlem i kommittén) skrivit om på sidan 9 i detta nummer. Det handlar om stölder, men inte bara det utan om skadegörelse/överkan på bisamhällen av både två och fyrbenta individer. Vi menar att all förlust av bisamhällen ska behandlas på samma sätt och med

samma värderingsprinciper. Här glappar systemet i samhället ordentligt. Vi behöver ha samma värderingsprinciper och då komma fram till samma ersättningssumma för skada, precis som när det gäller exempelvis renar. Är renen död så är den död, oavsett tåg, bil, björn, örn eller järn som orsak till förlusten. Är bisamhället förstört så är det förstört, spelar ingen roll var det står eller vem som har gjort det. Vi återkommer i denna fråga.

Kemikalier

Kemikaliefrågan har vi jobbat med, skickat skrivelser till två ministrar, motioner till Riksdagen och agerat i internationella sammanhang och genom lobbyarbete. Neonikotinoiderna (systemiskt insektmedel) har vi krävt förbud mot från Riksförbundet, formuleringen av förbudet är inte riktigt klar ännu i EU. EFSA (EUs livsmedelsmyndighet) dröjer med sitt utlåtande om neonikotinoiderna till EU-byråkratien. Utlåtandet väntas inte före jul utan kommer någon gång i början av året. Vi har vår ambassadör för bifrågor i Jytte Guteland (S) som är EU-parlamentariker som agerar direkt.

Glyfosatfrågan har varit aktuell en

lång tid. Äntligen har man lyckats enas om ett beslut i EU. Ett ytterligare tillstånd i fem år. Frankrike ville ha tre år och total avveckling, men fick inte majoritet. Sverige röstade för fem år och miljöministern varnar för ett avvecklingsperspektiv av medlet. Vid mitt senaste möte i Bryssel hävdade flera länder att deras honung blivit förorenad av just glyfosat. Återkommer om detta problem. Det kan ju inte vara meningen att en verksamhet (bönder) inom ”gröna sektorn” ska förorenas med kemikalier för andra aktörer (biodlarna) så att vår honung innehåller giftiga substanser. Vi hävdar ju att honungen är REN. I våra skrivelser från Biodlarna till ministrarna har vi krävt ett totalförbud av glyfosat. Återkommer med fler detaljer i frågan även med internationellt perspektiv. Våra samarbetskontakter i EU är viktiga i dessa frågor.

Lasse Hellander,
ordförande
kommittén för yttre miljö
Björn Dahlbäck och Eva Gustavsson,
ledamöter

Logga in på Biodlarna.se

På Biodlarnas hemsida kan alla medlemmar som vill logga in för att ta del av allt material på hemsidan och få medlemspriser i Bibutiken.

Som användarnamn ska du använda ditt medlemsnummer och som lösenord ditt medlemslösenord. Klicka sedan på ”Logga in”.

Nästa sida du kommer till är en registreringssida. Där ska du fylla i din e-post, för- och efternamn, medlemsnummer (bör vara ifyllt redan) samt medlemslösenord igen. Därefter klickar du på ”Registrera dig”. Registreringen görs en gång.

I fortsättningen behöver du bara logga in eller välja att alltid vara inloggad.

Anna Ahnér
anna.ahner@biodlarna.se

Logga in

Här loggar du in med hjälp av ditt **medlemsnummer**. Medlemsnumret finner du på baksidan av Bitidningen lösenord – tryck på glömt lösenord här nedanför. Detta har en e-postadress registrerad i vårt medlemsregister tidigare användarnamnet vid inloggning.

Första gången du går in på vår hemsida, måste du registrera användare. Det gör man efter att man här har fyllt i medlemslösenord (öppnas upp i ett nytt fönster).

Vid frågor ring 0142 – 48 20 02 (under våra kontorstider) eller sbr@biodlarna.se.

Medlemsnummer

Lösenord

LOGGA IN

[Glömt lösenordet?](#)

Registrera dig

Ny användare? Fyll i dina uppgifter nedan.

E-post *

Förnamn

Efternamn

Medlemsnummer *

12345678

Lösenord *

REGISTRERA DIG

Så här ser det ut på hemsidan när man vill logga in.

2017 kännetecknas av en fortsatt mycket positiv utveckling inom förbundet. Fortsatt ökat medlemsantal, fulltecknade utbildningskurser och starkt fokus/uppmärksamhet i massmedia.

JONAS ERIKSSON, förbundschef

Årsresumé av biodlingsåret 2017

Det är dags att sammanfatta året som gått och inta helikopterperspektivet! Vad har varit utmärkande för 2017?!

Det är många saker som far genom huvudet och jag tecknar snabbt ner det som först dyker upp och funderar sedan vad som skall lyftas fram.

Utmärkande för vårt stolta förbund är tillströmningen av nya medlemmar, fullbokade kurser och ytterligare ett relativt svagt biodlingsår, när det gäller honungssidan. Det här med svagt biodlingsår får man alltid sätta upp ett varnande finger när det uttalas, eftersom variationerna i vårt fagra land är enorma och kan dessutom skilja oerhört mycket mellan relativt närliggande platser. Ett annat observerandum är det fokus, som för närvarande varit på biodlingsområdet och som röner stor massmedial uppmärksamhet. Detta bidrar och upprätthåller ett ökande intresse för vårt ämnesområde, vilket vi alla skall glädjas och vara stolta över!

Riksförbundsmötet 2017

För oss centralt skiljer sig olika år i en väsentlig avgörande arbetsuppgift och det är om vi som i år, har ett Riksförbundsmöte (RFM) eller inte. I år samlades distriktens ombud och förbundsledningen i Hässleholm för att ta höjd för den framtida inriktningen. Det som kan sammanfattas från RFM är att ekonomin är stabilt bra och att förbundet ökar sitt medlemsantal för åttonde (avser siffror för 2016) året i rad. När vi summerar siffrorna för 2017, kan vi konstatera en ytterligare medlems-tillströmning. Om denna trend fortsätter, passerar vi under 2018 13 000 medlemmar. Av de beslut som bland annat antogs, var att RFM gav mandat till förbundsstyrelsen, att se över kvalitetsområdet. Förbundsstyrelsen hade själva lagt ett förslag om denna inriktning, bestående av flera olika delparametrar:

- Märkningsfrågan, det vill säga att det skall framgå från vilket enskilt land som honungen kommer ifrån.

- Etikett- och varumärkesfrågor.
- Översyn av vår honungsbedömning.
- Säkerställa att förbundet kan erbjuda bedömning/certifiering för alla kategorier av biodlare, oavsett omfattning.

- Utbildningsinsatser för att säkerställa en hög kvalitet på vår honung.

Vi får säkerligen anledning att i Bitidningen återkomma, med mer information från detta uppdrag, vilket berör många av våra medlemmar.

Varroa Sensitive Hygiene (VSH)

Förra året lyfte vi fram starten av VSH-projektet och i år kan vi konstatera att projektet avverkat sin första sommar. I vårt land är vi väl medvetna om att sommarens är kort, vilket gör att denna typ av projekt får bedrivas med en stor portion tålmod, då de yttre faktorerna starkt begränsar den tid som står till förfogande att genomföra projektet. Det går givetvis inte i skrivande stund säga om projektet, så här långt varit lyckat eller inte, eftersom det krävs ett antal somrar för att kunna utröna om de tänkta föresatserna går att genomföra i den större skalan, som vi nu försöker oss på.

Eftersom vi ständigt har nya medlemmar/läsare är det viktigt att vi upprepar att etablerade och beprövade, behandlingsmetoder, mot varroaqualstret måste fortsätta på samma sätt som tidigare. Är du ny som biodlare osäker, kontakta då din lokala förening eller din mentor, så får du hjälp med hur du skall hantera detta.

Utbildningsverksamheten

Vi på kansliet får ofta frågor om ”snabbspår” till att bli biodlare, det vill säga det är flera som ringer och uttrycker detta

och vill hoppa över att utbilda sig. Självklart avråder vi på det bestämdaste ifrån detta och försöker alltid förklara, att resultatet många gånger blir att bina far illa och i förlängningen, med stor sannolikhet, kommer att gå under, vilket i sin tur oftast medför att en potentiell biodlare tappar sugen. Vår tydliga uppmaning är därför att utbildning är medlet för att nybörjaren skall uppfatta/uppleva biodling som ett angenämt och intressant område att ägna sig åt. Vi är tydliga med att teoretisk utbildning givetvis är bra att kombinera med praktik och om möjligt få en egen mentor, som man kan ställa alla mer eller mindre omöjliga frågor till. Stor eloge till alla mentorer som ägnar så många timmar att stötta de som är nya.

Det är här som det avgörs hur det framtida biodlingsintresset skall gestalta sig. Förbundet har de senaste åren satsat mycket på att ta fram nytt utbildningsmaterial som vi hoppas skall komma till stor användning. Utbildning är dock ett område som ständigt kommer att behöva utvecklas, för att vi ska kunna möta kunskapsförstående medlemmar på olika sätt och också svara upp inom olika delområden när det gäller biodling. Vi kommer givetvis att fortsätta utvecklingen av vår utbildningsverksamhet inom förbundet.

Hemsidan

Många av er har säkert konstaterat att förbundet har en helt ny hemsida. Har du inte varit inne på hemsidan, så uppmanar vi dig att gå in och ta del av all information som finns där. Det känns alltid ovanligt med denna typ av förändringar och jag skall erkänna att jag kände mig lite vilse i början, men att detta relativt snabbt avtagit. Det finns alltid åsikter om en hemsidas layout/utformning. Det vi kan konstatera är att vi fått ett modernt verktyg, som är mycket mer lättarbetad,

2017 har varit ett händelserikt år. Bilden ovan är från riksförbundsmötet i Hässleholm i april. Under året har fem poddradioavsnitt getts ut. Utbildningsverksamheten är ständigt under utveckling och här intill visas de nya studieböckerna.

än den tidigare hemsidan. En annan stor fördel är att vi nu har en teknik, där hela vår organisation kan ligga under samma plattform och här finns det fortfarande föreningar som ännu inte utnyttjat denna möjlighet. Därför säger vi välkommen in under samma paraply! Kontakta Anna Ahné, som är ansvarig inom förbundet, så får ni hjälp hur det skall gå till.

Biodlingskonferenser

I samband med köpet av förbundets fastighet i Skänninge diskuterade vi givetvis hur vårt nya kansli skulle kunna användas, bland annat kom vi fram till möjligheten att anordna möten/konferenser, där vi lyfter fram några aktuella ämnesområden och bjuder in våra medlemmar att delta. Vi konstaterade samtidigt att Sverige är stort, med långa avstånd och att alla givetvis inte har möjlighet att ta sig till Skänninge. Därför var det naturligt att flytta ut denna typ av verksamhet i landet, närmare våra medlemmar. Under året har vi fullföljt denna inriktning, med arrangemang i Härnösand och Skara. Modellen känns bra och från förbundets sida kommer vi att fortsätta med denna typ av möten. Nu närmast under vårterminen, ligger Gävle och Stockholm på planeringsbordet och planering pågår, vad avser höstterminen 2018.

Podd-radio

Vi försöker att blicka framåt när det gäller ny teknik, nya media och annat som i slutändan kan upplevas som positivt av våra medlemmar. Under året har vi därför testat med att producera fem poddradioavsnitt inom olika ämnesområden, för att se om detta media kan vara något som uppskattas av våra medlemmar. Det här med Podd-radio var något helt nytt för mig, där jag och andra oinvigda inom förbundet fått stifta bekantskap med ett tidigare okänt område.

När vi bryter ny mark är det viktigt att checka av hur det mottas och om det fyller det som vi hela tiden har att arbeta emot, nämligen ökad medlemsnytta. Det är viktigt att vi centralt i organisationen inte enbart fastnar för det som vi tycker är "häftigt" utan det skall givetvis fylla en funktion.

Styrelsen har därför just nu genomfört en enkätundersökning som kommer att hjälpa oss i vår utvärdering.

Näringsbiodling

En utomstående person kan i vissa fall få intryck av att förbundet inte sysslar med näringsbiodling eller att vi inte har några ambitioner att syssla med detta, samt att vi har ett begränsat antal medlemmar,

som har detta som en utkomstkälla eller komplement till andra inkomster. Självklart är huvudparten av våra medlemmar verksamma inom segmentet småskalig biodling, det är så biodlarsverige ser ut! När det gäller förbundets ambitioner inom det aktuella området, så är inriktningen glasklar. "Biodling som näring" är inskrivet i våra stadgar och vi har också en separat kommitté som skall driva dessa frågor. Jag har en stark tro att vi skall se en positiv utveckling av deras arbete under 2018. Vår uppfattning, som bland annat stöds av medlemsundersökningen som genomfördes hösten 2016, är att det finns många i dag som har en småskalig verksamhet, men som vill och har ambitioner att växla upp den till en betydligt större omfattning. Detta behöver dock inte, per automatik, betyda att målsättningen direkt är att ha flera hundratals samhällen, men att det ändå finns en inriktning/önskan att växa. Förbundet kommer och skall finnas som ett stöd för dessa i framtiden.

Nu skriver vi snart januari 2018 och alla entusiastiska biodlare ser förhoppningsvis bara möjligheter med den nya säsongen och förtränger i lämpliga doser, som de flesta upplevde, det magra biodlingsåret 2017.

Väl mött till ett nytt biodlingsår 2018!

THANK ..you, the SUNLIGHT of our life YOU!

VÄLKOMMEN TILL 2018 ÅRS BIODLARKONFERENS I NYKÖPING 9-11 FEBRUARI

Ett späckat program utlovas med ett brett utbud av föredragshållare, en stor utställning, årsmöte i Biodlingsföretagarna och trevliga kvällsaktiviteter som whiskyprovning och konferensmiddag.

Årets tema är **Pollen och pollinering** och vi får en djupare insikt i dessa frågor av kompetenta föreläsare i både föredrag och workshops.

UTSTÄLLARE

Joel Svenssons, MS Biredskapsfabriken, LPs Biodling, Lustgårdens Biodling, Swienty, Svenska Biprodukter, Skogshonung, Thomas, Svensk Honungsförädling m.fl.

PRELIMINÄRT PROGRAM

FREDAG

Nationella honungsprogrammet seminarium

I samband med Yrkesbiodlarkonferensen förlägger Nationella honungsprogrammet sitt seminarium till fredagen den 9:e februari. Dagen kommer att vara indelad i tre avsnitt:

BEREDSKAP FÖR NYA SKADEGÖRARE

- **Beredskapsövningen**
Thorsten Pedersen, Jordbruksverket
- **Biregistret**
Magnus Gröntoft, Jordbruksverket

UR NATIONELLA HONUNGSPROGRAMMET

- **Bivax – problem och möjligheter**
Preben Kristiansen, SBR och Carina Karlsson, SBR
- **Amerikansk yngelröta**
Eva Forsgren, Sveriges lantbruksuniversitet och Emmy Sundström, Mellifera veterinärtjänst
- **Bikalendern**
Sveriges lantbruksuniversitet
- **Pollinera Sverige**
Anna Lind-Lewin, Svenska Bin och Jonny Ulvorp, Biodlingsföretagarna
- **Svenska Bin – en plattform att marknadsföra hela näringen**
Lotta Fabricius Kristiansen, Svenska Bin
- **VSH-projektet – Preliminära resultat**
Richard Johansson och Bert Trybom

INNOVATION OCH UTVECKLING INOM BINÄRINGEN

- **Analys och kartläggning av honungens ursprung**
Mathias Lundgren, e-Sense Sweden AB
- **Appar och biregister**
Rickard Dahl
- **Varför skall man väga bikupor?**
- **Bee Scanning – en uppföljning**

Whiskyprovning med honungskaraktär

LÖRDAG

Årsmöte Biodlingsföretagarna

Pollineringsstrategier i Norge

Marco Neven

Styrssystem för biodling i Danmark

Dansk Biavl

Vax- och honungsförfalskningar i Europa

Karl-Rainer Koch

Östgöta Bi

Spännande konstellation

Björnlunda honung

Dan Levin

Whiskyprovning och årets mölskor

Konferensmiddag med dans

Yrkehögskolan utexaminerar

SÖNDAG

Honungsanalyser

Svensk Honungsförädling

Pollenanalyser

Alf Andersson

Min biodling:

Göran Sundström
Rune Ohlsson
Ingmar Germundsson
Erik Österlund

Workshop pollinering

Workshop Biodlingsföretagarna

Nya förutsättningar

Avslutning

500 :-
rabatt på paketpris
vid tidig anmälan!

PRISER

BOKNINGSPAKET 1

FREDAG-SÖNDAG

Paketet innehåller förutom tillträde till samtliga föreläsningar:

Fredag: Förmiddagskaffe, lunch, eftermiddagsfika, 2-rätters middag och vickning.

Lördag: Frukostbuffé, förmiddagskaffe, lunch, eftermiddagskaffe, 3-rätters konferensmiddag och vickning.

Söndag: Frukostbuffé, förmiddagskaffe och lunch.

Del i dubbelrum: 4 000 kr

Rabatt vid tidig anmälan: 500 kr (**3 500 kr**)

Enkelrum: 4 800 kr

Rabatt vid tidig anmälan: 500 kr (**4 300 kr**)

BOKNINGSPAKET 2

FREDAG-LÖRDAG

Paketet innehåller förutom tillträde till samtliga föreläsningar under fredag och lördag:

Fredag: Förmiddagskaffe, lunch, eftermiddagsfika, 2-rätters middag och vickning.

Lördag: Frukostbuffé, förmiddagskaffe, lunch, eftermiddagskaffe.

Del i dubbelrum: 2 600 kr

Rabatt vid tidig anmälan: 500 kr (**2 100 kr**)

Enkelrum: 3 100 kr

Rabatt vid tidig anmälan: 500 kr (**2 600 kr**)

BOKNINGSPAKET 3

LÖRDAG-SÖNDAG

Paketet innehåller förutom tillträde till samtliga föreläsningar under lördag och söndag:

Lördag: Frukostbuffé, förmiddagskaffe, lunch, eftermiddagskaffe, 3-rätters konferensmiddag och vickning.

Söndag: Frukostbuffé, förmiddagskaffe och lunch.

Del i dubbelrum: 2 600 kr

Rabatt vid tidig anmälan: 500 kr (**2 100 kr**)

Enkelrum: 3 100 kr

Rabatt vid tidig anmälan: 500 kr (**2 600 kr**)

BOKNINGSPAKET 4

FREDAG

2-rätters middag: 350 kr

BOKNINGSPAKET 5

LÖRDAG

3-rätters konferensmiddag: 600 kr

BOKNINGSPAKET 6

FREDAG OCH LÖRDAG

Entré, förmiddagskaffe, lunch och eftermiddagskaffe: 600 kr

BOKNINGSPAKET 7

SÖNDAG

Entré, förmiddagskaffe och lunch: 500 kr

ENDAGARS ENTREBILJETT

Fredag och söndag: 140 kr

Lördag: 190 kr

BOKA ONLINE: BOKNING@SUNLIGHT.SE

Reservation för ändringar och kompletteringar.

För definitivt program se
www.biodlingsföretagarna.se och
januarinumret av tidsningen Gadden.

Alla priser är inklusive moms.

Biförsäkring 2018

*Försäkra innan
1 mars 2018*

Sveriges Biodlares Riksförbund erbjuder i samarbete med Agria Djurförsäkring en försäkring mot amerikansk yngelröta.

Misstänkt sjukdom

Om du misstänker bisjukdom ska du kontakta bitillsynsmannen som beslutar om vilka åtgärder som ska vidtas. Förrättningsprotokollets original skickas till SBR:s expedition, som vidarebefordrar ärendet till Agria Djurförsäkring. Du ska spara en kopia av förrättningsprotokollet.

Ersättning

Du får ersättning med 2 200 kronor för varje förintat samhälle.

Premie

Premien är 25 kronor per bisamhälle och betalas alltid i förskott senast den 1 mars varje år. Försäkringsperioden är ett år från och med den 1 mars. Tänk på att ange rätt antal bisamhällen när du försäkrar. Har du fler samhällen än vad du har försäkrat är du underförsäkrad. Ersättningen sänks då i förhållande till underförsäkringens storlek.

Alternativ för större biodlingar

Har du fler än 50 bisamhällen kan du teckna försäkring med självrisk till en lägre

premie. Premien är 5 kronor per samhälle och år. Självrisk innebär att ersättning inte betalas för de 10 först förintade samhällena. För övrigt gäller samma villkor som vid försäkring av färre antal bikupor.

Inbetalning

Önskar du försäkra dina bisamhällen ska premien betalas in till SBR:s plusgiro-konto 482 91 16-5 före den 1 mars. Efter den 1 mars försäkras inga bisamhällen för säsongen 2018. Undantag är nyetablerade biodlare som kan visa intyg från bitillsynsman att bigården är fri från amerikansk yngelröta. För att teckna försäkringen måste du vara medlem i SBR och ha betalat din medlemsavgift för 2018. Du betalar via din internetbank. På din betalning noterar du följande i meddelanderutan: namn, medlemsnummer, antal bigårdar, antal samhällen (ex. A Andersson 123456, 2bg – 5 sh). Dessutom kan du göra en beställning och betalning via kreditkort i SBR:s Bibutik. Se biodlarna.se

Agria
Djurförsäkring

Är dina bisamhällen försäkrade?

Försäkra dina bisamhällen hos Agria Djurförsäkring innan den 1 mars så du har en gällande försäkring 2018.

Betala till SBR:s plusgiro 482 91 16-5. Frågor om försäkring av bisamhällen besvaras av SBR:s expedition, 0142-48 20 00.

Vi på Agria försäkrar även hästar, kor, grisar, får, getter, hundar, katter, fåglar med flera.

Kontakta Länsförsäkringar där du bor eller ring vårt Kundcenter 0775-88 88 88 så berättar vi mer om försäkringar av olika tamdjur.

Problem med förfalskat vax

Vax

Sedan slutet av 90-talet har det inom ramen för Nationella honungsprogrammet (EU-stödet till biodling) varje år genomförts analyser av ett antal vaxprover. Analyserna handlade fram till för ett par år sedan framförallt om läkemedel mot varroa samt några bekämpningsmedel som i olika länder används mot kvalster. De substanser som oftast påvisats i svenskt vax är tau-fluvalinat (den aktiva substansen i Apistan) och tymol.

Under åren 2011-2014 fann Livsmedelsverket låga halter av kloramfenikol (ett antibiotikum) i honung från fyra olika biodlare inom det årliga övervakningsprogrammet för restsubstanser. Eftersom en möjlig förklaring till fynden kunde vara att honungen hade blivit kontaminerad av bivax som innehöll kloramfenikol, analyserades 18 vaxprover för detta. Inga av proverna innehöll den substansen, så det verkar inte vara något problem i svensk biodling.

Däremot verkar förfalskat vax kunna bli ett ökande problem. Det handlar dels om mellanväggar som köpts hos shoppingtjänsten Wish och dels om mellanväggar som importerats av en svensk biredskapshandlare. Varken dessa mellanväggar eller ramar med kakor utbyggda på sådana mellanväggar ska lämnas in för omsmältning och produktion av nya mellanväggar.

Problemen med ökade halter av paraffin (och därmed risk för kakras) kommer öka om det förfalskade vaxet kommer in i vaxkretsloppet.

Flera av de större svenska tillverkarna av mellanväggar har sett till att få vaxprover analyserade för eventuell förfalskning och restsubstanser innan vax köpts från utlandet. En del av dessa analyser har betalats med medel från Nationella honungsprogrammet, och resultaten har inneburit att ett antal partier av förfalskat vax inte importerats.

Tyvärr har det dock, som jag nämnde i Bitidningen 2017 nr 9, kommit in ett parti vax som innehåller höga halter av paraffin. Företaget som importerat vaxet lovade i samtal om analysresultaten att informera alla som köpt vax från det aktuella partiet om att vaxet inte får användas till nya mellanväggar och att de får ersättning för de mellanväggar som de köpt. Vad jag förstått genom kontakt med olika biodlare som haft problem med kakras (som exemplet i bilden), har företaget inte kontaktat dem. Det är anledningen till att jag åter skriver om detta vax, och att jag nu dessutom anger vilket företag det rör sig om, nämligen Bikupa.eu.

Godkänd biodlare

Under sommaren 2016 påbörjade Jordbruksverket ett arbete med att revidera

sin sina föreskrifter om bekämpning av bisjukdomar och parasiter. Det förslag som framlades i början av 2017 innehöll omfattande ändringar i regelverket, och enligt planerna skulle de nya föreskrifterna börja gälla från biodlingssäsongen 2018.

En av ändringarna som fanns i förslaget var att begreppet ”godkänd biodlare” skulle tas bort och ersättas med ”delegerat undersökningsansvar”. Exakt hur kraven för detta skulle bli, har inte varit klart. Samma sak gäller kraven till den utbildningen som behövs för att biodlare ska kunna delegeras ansvar för undersökning av sina egna samhällen.

På grund av de planerade ändringarna av regelverket skrev jag i aprilnumret av Bitidningen att det under 2017 inte skulle komma att erbjudas kurser om ”godkänd biodlare”. När jag fått frågor om detta har jag även sagt att så snart de nya föreskrifter är klara kommer kurser som kan ge behörighet att få ”delegerat undersökningsansvar” att anordnas.

I slutet av november skickade Jordbruksverket ut information om att många av de ändringarna som var planerade att genomföra, inte kommer bli av i nuläget. Det gäller bland annat ändringarna angående godkänd biodlare, vilket innebär att detta kommer finnas ytterligare ett tag framöver.

Kurser som kan ge möjlighet att utses

till godkänd biodlare kommer därför kunna erbjudas under 2018.

Läkemedel

Sedan ett antal år tillbaka har följande två läkemedel mot varroa varit godkända i Sverige, Apistan med den aktiva substansen tau-fluvalinat och Apiguard med den aktiva substansen tymol. Under 2017 har ytterligare några läkemedel godkänts. Det rör sig om följande: VarroMed, Api-var och Polyvar.

Information om de läkemedlen som är godkända i Sverige kan hämtas på Läkemedelverkets webbplats genom att i sökfältet överst på startsidan (Läkemedelsfakta) skriva in namnet på läkemedlet. Det går även där att få fram en lista över alla läkemedel som är godkända för behandling av bin genom att klicka på "Utökad sökning", välja på "För djur" och sedan djurslag. Jag kommer skriva mer om de olika läkemedlen i ett kommande nummer av Bitidningen.

Biodlare som misstänker att de råkat ut för förfalskat vax uppmanas att höra av sig till bihälsokonsulent Preben Kristiansen, 0142-482 007 preben.kristiansen@biodlarna.se

Kakras.

En kaka byggd på mellanvägg av förfalskat vax köpt hos Bikupa.eu. Har du köpt mellanväggar hos det företaget och misstänker att vaxet kan vara förfalskat, så returnera dem och kräv ersättning.

Foto: Anders Zachrisson

monica.selling@bioblarna.se

MONICA SELLING
Förbundsordförande

Krönika

”Vi biskötare”

Om man inte kan se bakåt, kan man inte heller se framåt!

Ovanstående får bli motto för detta och nästa nummers krönika. I mångt och mycket tycker jag att vi tyvärr är historielösa. Det är så lätt att stirra sig blind på dagens situation och inbilla sig, att den tid vi just nu lever i, är unik med just sina framgångar och tillkortakommanden. 2019 fyller vår organisation, Sveriges biodlars riksförbund, 100 år. Med detta i åtanke kan det vara läge för en kort historiebereskrivning. De lokala biodlareföreningar som bildades på 1880-talet gick 1897 samman i Sveriges allmänna biodlareförening. I opposition mot denna bildades 1911 Svenska biodlareföreningen och 1919 gick dessa båda ihop till SBR.

1942 hade förbundet mer än 16 000 medlemmar (i dag knappt 13 000) fördelade på 24 länsförbund (i dag 25 distrikt) och 610 lokalavdelningar (i dag cirka 270 lokalföreningar). Kvinnor var sällsynta i de officiella sammanhangen men hade fullt upp med det så kallade dolda arbetet, slungning, burkning och dylikt. I dag är det i stor utsträckning vi kvinnor i alla åldrar, som ger medlemsökningen. Just nu är vi 35 procent av medlemmarna och fler lär vi bli.

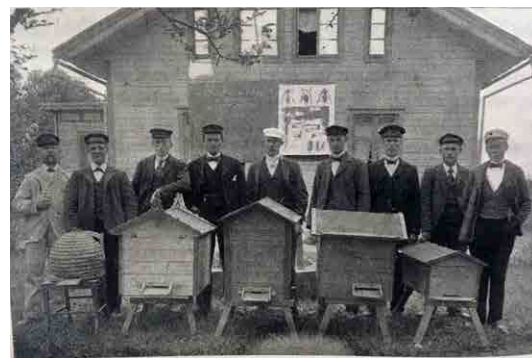

Monica Selling

Ordförande förbundsstyrelsen
monica.selling@bioblarna.se

De stora frågeställningarna var desamma som i dag. Honungs- och vaxproduktionen bedömdes som otillräcklig, pollineringen som överordnad. Utbildningsinsatser, understödda av staten och hushållningssällskapen, framhölls som särskilt viktiga. Så snart över till min egen lokala sfär, Göteborgs- och Bohus läns Biodlareförbund som bildades den 13 juli 1913. Förebilden var Hallands biodlareförbund. Mötet öppnades med följande kärnfulla ord av läraren Aron Rydberg i Kareby.

”Enighet ger styrka och de bohuslänska biodlarna behöver styrka för att höja biskötseln inom länet till den plats denna binäring rätteligen bör inneha.” Tolv biskötareföreningar var representerade. Efter att, med ett rungande ja, ha tillstyrkt bildandet av förbundet vidtog bildandet av en interimstyrelse. Intressant är att här röstades fram de personer som skulle ingå och varje röst räknades. Man kan riktigt känna beslutsamheten och stundens allvar hos dessa herrar.

Bikurs hos Aron Rydberg.

Pionjärer i att kraftfullt driva biodlingen i Bohus län framåt. Den första frågan som kom upp handlade om huruvida man skulle tillskriva redaktör Nilsson i Sveriges allmänna biblioteksforening och avfordra honom en förklaring om ”han tagit olovliga provisioner på de biförnödenheter och redskap som rekvirerats av medlemmarna.”

Man kan riktigt känna upprördheten hos de församlade medlemmarna och själv tänker jag ”inget nytt under solen”. I nästa krönika ska jag mer i detalj beskriva hur frågorna drevs under de första femtio åren i länsförbundet. Exempel på viktiga frågor var anslag från myndigheterna, undervisningen, medlemsantalet och årsavgiften, honungsförsäljningen och flytande honung, sockerimporten med flera frågor. Vi har en del att lära av dessa eldsjälar.

Distrikt

Grann-distrikt är välkomna

Norrbottnens distrikt årsmöte 2018-02-11

Tid: 9-12 Utbildning, 13-16 Årsmöte

Plats: Björkens Äldreboende, Pelarsalen
Ingång från Kungsgatan. Se trottoarpratare.
Lunch kan intas på platsen mot betalning.
Parkering sker lämpligast på: Kungsgatan,
Hellgrensgatan, Kvarngatan och Strandplan.
OBS: Fri parkering SÖNDAG.

Parkeringshus på Kyrkgatan med eluttag
Betalplats. Välkomna/Bodens Bf

Göteborgs- och Bohus läns biodlardistrikt

Kallar valda ombud i lokalföreningarna till
årsmöte lördag 17 februari kl 10. Fika serveras
klockan 09.30. Plats: Kyrkans Hus i Källekärr
på Tjörn. Adress: Svenborgsvägen 4
Program: Efter årsmötetsförhandlingarna serveras
lunch och därefter talar Karina Karlsson,
rådgivare och projektledare i SBR, om vaxhantering
och det pågående vaxprojektet.

Alla intresserade är varmt välkomna, endast
ombuden har rösträtt. Deltagande anmäls till
anmalan.bidistrikt.gob@gmail.com eller till Eva
Carlsson 0707-314 563. Lunchen betalas till
distriktet, mer information kommer till föreningarna.
Resesättning utgår till ombuden.

Studieförbundet Vuxenskolan är medarrangör.

Örebro distrikt årsmöte 7/2 kl 18 vid "Bra &
begagnat Hallsberg" Kvarngatan 2 högst upp i
"Garveriet" hiss finns från parkeringen.

Föreningar

Grannföreningar är välkomna

Bergslagens Bf Välkommen till möte tis 9
jan 18.30, i Vuxenskolas lokal Kungsgatan
28 Lindesberg. Björn Lagerman presenterar
BeeScanning Ta bilder med smartphone på
yngelram. Appen visar mängden varroa-
kvalster, drottningen, vinglösa bin.

Kristianstadsbygdens Bf inbjuder föreningens
medlemmar till 2018-års första möte,
mån 15 januari, kl 18.30 på Hammar Skola i
Kristianstad. Föreningen har bjudit in representanter
från Skatteverket som kommer att informera om hur Vi kan
starta biodling som hobby, enskild firma eller i aktiebolag.
De går kort igenom skatteregler och vilka regler som gäller
för att starta företaget. Kvällen fortsätter med diskussioner
om årets kommande aktiviteter och nyheter runt
föreningsbigården. Vidare om "Vad händer i bigården",
vilka göromål man står inför i denna kalla period
i biodlarens vardag. Under trevligt samkväm serveras
kaffe o kaka. Varmt välkomna!

PS! Tar Du med honung för bedömning skall
också "Honungsbedömningskort" och "Bihusesyn"
tas med. Besök hemsidan för mer information om
föreningens aktiviteter.

Norrköpings och Vikbolandets Bf, *temadag*
lördag 27 januari klockan 10.30 – 13.30 i Bloms-

terskolans lokaler på Himmelstalundsskolan.
Martin Nehman över temat "Övervintring och
avläggarbildning". Paus med rejäl fika.

Uddevalle Bf Välkomna till möte med Uddevallanejdens
biodlare den 8 februari i Forshälla bygdegård kl 19.
Kaffe med dopp serveras för 20 kr.

Varaortens Bf i samarbete med Studieförbundet
Vuxenskolan. *Temakväll* "Hur man tar till vara
bibrod från kaka till påse" med Lars Nolberger,
torsdag 25/1 på Vara Folkhögskola kl 18.30,
sal Väne. Fika medtages.

Vi minns

Lennart Månsson

Bertil Johansson

Sotenäs Bf

Erland Olsson

Hisingens Bf

Egon Larsson

Ryda Bf

Behörighetsutbildning för cirkelledare i biodling

Sveriges Biodlars Riksförbund, SBR, bjuder in dig som är eller vill bli cirkelledare till en dag där du får verktyg till din cirkelledarroll samt behörighet och tillgång till SBR:s nybörjarmaterial *Mina första år som biodlare* och tillhörande arbetsmaterial *Min biodling*.

Tid: 20 jan 2018

Plats: Biodlarnas hus, Borgmästaregatan 26, Skänninge

Start med fika kl. 9.30.

Program:

10-12 Cirkelledaren

Att vara cirkelledare i biodling

Lars-Göran Abrahamsson, SV, Växjö
12-13 Lunch

13-13.30 Utbildningskupan

Monica Selling, SBR:s Utbildningsråd

13.30-15 Verktygen

Kursmaterialet - en genomgång

Karin Persson, SBR:s utbildningsråd

15-16 Fika och lite nytt från förbundet inkl. utvärdering m.m.

Monica Selling, SBR:s Utbildningsråd

Kostnad: 150 kr

Anmälan till Maj-Britt Järnvall,
maj-britt.jarvall@biodlarna.se eller tel 0142-48 20 02 senast den 12 jan 2018.

Varmt välkommen!

Förtjänsttecken Silvernål

Monica R Aspegren

Åke Oscarsson

Christian Hallberg

Agneta Larsson

Kronobergs distrikt

Vikbolandets bf

Svältorna/Kullings bf

Dalslands södra bf

Guldnål

Karin Persson

Rolf Ihrsén

Kentth Gunnarsson

Kronobergs distrikt

Enköpings bf

Södra Hallands bf

Hedersutmärkelse

Åke Oscarsson

Rolf Ihrsén

Leif Olofsson

Ingvald Petersson

Gösta Persson

Jan Eklund

Ronnie Persson

Roland Åström

Lars Erik Flordal

Per Roman

Per Ekwall

Krister Källén

Torbjörn Johansson

Vikbolandets bf

Enköpings bf

Älmhultortens bf

Sävsjöortens bf

Västerlöfsta bf

Göinge bf

Ronneby bf

Älmhultortens bf

Strängnäsörtens bf

Nordanstigs bf

Dalslands södra bf

Folkare bf

Eskilstuna bf

Säljes material mm

Biredskap Freddy Duwe, Vårsta
Malmtorpsv. 19, 14771 Grödinge
070-5107054, info@freddyduwe.com
Öppettider se
www.freddyduwe.com

Bi & Biodlingstillbehör
Smedgatan 1, Svedala
ÖPPET: 15 maj till 15 augusti
Lördagar kl 9.00-10.30
onsdagar kl 16.00-17.30
övriga tider enligt överenskommelse.
Se även vår hemsida för
rabatter m.m.
www.bisvedala.se
0708-95 50 30, 0708-95 50 25

Locksigill. Flera sorter,
enkelt att beställa, snabb leverans.
www.honungssigillet.se

Biodling, nyheter och filmer.
Välkommen! <https://alltombiodling.se/>

Honungssigillet på
Youtube:
<http://tinyurl.com/honungssigillet>

Bisamhällen

Övervintrade avläggare Buckfast.
Lågnormal början maj efter besiktning
S Småland 0705700826

Säljes 6st bisamhällen, material. 4r
slunga, silar, skattlådor, fodrare, mm.
Pris efter ök, Värmdö, 0722424740

Köpes

Bilitteratur köpes även nordisk och
engelsk 070-5134019
tonygalic73@gmail.com

Övrigt

Samlar du bifrimärken? Sveriges
enda bifrimärkesklubb. Sv-BiFri-Klubb-
HOA Stånggatan 10A, 10346 Örebro

Mötesverksamhet, bifrimärken under
årets mörka tid? Bildkollage, minns
kongressen Örebro. HOA, 019-252108.

Jul- och nyårsledigt på SBR:s expedition

I år har vi stängt expeditionen
fr o m kl 12 den 22 december
t o m den 7 januari 2018.

Ring upphittad!

En förlovningsring har hittats i Bi-
odlarnas hus i Skänninge efter bi-
odlingskonferensen den 7 oktober
2017. Ringen återfås mot beskriv-
ning. Kontakta Maj-Britt Järnvall,
maj-britt.jarnvall@bi odlarna.se eller
tel 0142-48 20 02

Nordbikonferensen 2018

Vartannat år möts vi till en viktig konfe-
rens där verksamheten redovisas och fram-
tiden planeras. Många intressanta föredrag
lovat vi och mycket trevlig social samvaro.
Den beror ju främst på er som kommer,
förstås, men hittills har varje konferens
känts både intressant, viktig och festlig. Vi
kommer liksom 2016 att träffas på Hotell
Mittlandia i Ånge den 3-4 mars.

Årsmöte NordBi

I samband med konferensen hålls även års-
möte. Det hålls på lördagen kl 17. Detta är
en kallelse tillsammans medlemmar!
Anmälan till ingvar.arvidsson@telia.com
Mycket välkomna!

Jönköpings distrikts godaste honung

Samtliga biodlare i Jönköpings biodlar-
distrikt, fick möjligheten att lämna in sin
honung, för att på Äpplets dag, i Bruns-
torp Huskvarna, röstas fram och utses som
länets godaste honung.

Efter blindtest av distriktsstyrelsen
utsågs 5 burkar som skulle vara med på
framröstningen. Dessa var inlämnade av
Håkan Johansson, Mullsjö, Johnny Jo-
hansson, Malmbäck, Lars Kjellström,
Gränna, Per Granevik, Habo och J-A Lin-
deberg, Bankeryd.

Den honung som fick flest röster
denna dag, efter att åtskilliga besökare
smakat sig genom de olika honungsbur-

karna, var Håkan Johanssons. Grattis till
 honom.

Bland de som röstat på hans ho-
nung, drogs slumpmässigt 3 personer,
som vann av hans inlämnade honung.
Dessa var Christina Brandt som vann 6
burkar, Carina Wolf som vann 4 burkar
samt Rolf Sandström som vann 2 burkar.
Grattis till er!

Länets godaste honung i Jönköpings-
distriktet har utsetts på detta sätt ett antal
år nu.

Pierre Atterling
Jönköpings distrikt

Till salu. Omrör din
honung med skruv.
Skonsamt och effek-
tivt. Ø 40 cm, höjd 43
cm. 2500 kr + moms.
073-6226416

HONUNG KÖPES!

Jag hämtar din honung
och betalar samtidigt.

Bästa pris!

Ring så kommer vi överens.

Lasse Ahlström

070-286 92 47

Davidssons Bimaterial
med 40 år i branschen
Hullaryd, Aneby

Modernt **Vaxrenseri** med full utrustning
Samtliga **Bimaterial** till försäljning

Kontaktinformation

Telefon Fax: 0140-22144

Mobil: 0705-61 85 63

Mail: info@davidssonsbimaterial.com

Web: www.davidssonsbimaterial.com

Biodlarna kontakt

FÖRBUNDEXPEDITIONEN

Borgmästaregatan 26, 59634 Skänninge
Tel: 0142-482000

Förbundschef

Jonas Eriksson, 0142-482001
E-post: jonas.eriksson@biodlarna.se

Förbundsadministratör

Maj-Britt Järnvall, 0142-482002
E-post: maj-britt.jarvall@biodlarna.se

Ekonomiansvarig

Anette Irebro, 0142-482003
E-post: anette.irebro@biodlarna.se

Bankgiro: 512-7113 (medlemsavgifter).
Bankgiro: 413-6149 (övriga betalningar).
Plusgiro: 86 85-0 (övriga betalningar).

Öppet: må-to: 08.00-16.00, fre: 08.00-14.00.
Lunchstängt 12.00 - 13.00.

BIHÅLSOKONSULENT

Preben Kristiansen. Tel 0142-482007.
E-post: preben.kristiansen@biodlarna.se

RÅDGIVARE BIODLINGSFRÅGOR

Karina Karlsson. Tel 0142-482004.
E-post: karina.karlsson@biodlarna.se

REDAKTÖR

Anna Ahné – anna.ahner@biodlarna.se
Gårdsjögatan 1D, 69632 Askersund
0142-482006

Prenumeration på BITIDNINGEN
Tidningen är en medlemsförmån för medlemmar i Biodlarna. Du kan också prenumerera separat på Bitidningen. Du betalar då 500 kr för ett helår (inom Sverige) på pg 86 85-0 till SBR.

Artiklar och mötesnotiser till BITIDNINGEN

Skickas till redaktörens adress. Författarna ansvarar för innehållet i sina artiklar, som ej behöver återge redaktionens eller förbundets mening. Ett år efter utgivning av den tryckta tidningen läggs denna ut på SBR:s hemsida biodlarna.se

Annonser till BITIDNINGEN

Till Bitidningens redaktör. Se adresser och telefon och e-post härintill. Annonsspriser se information här nedan.

WEBBANSVARIG

Anna Ahné, Tel 0142-482006
anna.ahner@biodlarna.se

MODERATOR SBR:S FORUM

Anna Ahné, 0142-482006
anna.ahner@biodlarna.se

Biodlarnas BIBLIOTEK

Ultunabiblioteket, SLU, Box 7071,
75007 UPPSALA. Tel vx 018-671000.
Låneböcker beställs genom ditt lokala bibliotek.

FÖRBUNDSSTYRELSE

Förbundsordförande

Monica Selling,
Dale Prästgård 305, 47492 Ellös.
Tel 0142-48 20 08, 073-8458515
monica.selling@biodlarna.se

Vice förbundsordförande

Ingmar Wahlström,
Östra Karsbo 502, 37045 Fågelmara.
Tel 070-9929330.
ingmar.wahlstrom@biodlarna.se

Styrelseledamot: Lars Hellander,
Blackebergsplan 10, 168 49 Bromma.
Tel 070-2163390.
lars.hellander@biodlarna.se

Styrelseledamot: Hanne Uddling,
Vansö Rosenborg, 64592 Strängnäs.
Tel 073-3341418
hanne.uddling@biodlarna.se

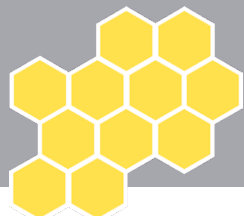
Styrelseledamot: Leo De Geer,
Krunegårdsvägen 123-14, 291 69 Fjälkinge.
Tel 0705-915 987
leo.degeer@biodlarna.se

Styrelseledamot: Pierre Atterling,
Kyrkofjäll 7, 47192 Klövedal. Tel 0706526346
pierre.atterling@biodlarna.se

Styrelseledamot: Bo Malmsten,
Åminne Sjömalmsvägen 23, 33191 Värnamo.
Tel 070-616 90 93
bo.malmsten@biodlarna.se

Styrelseledamot: Björn Dahlbäck,
Krögarvägen 8, 33153 Värnamo.
Tel 0760-35 66 46
bjorn.dahlback@biodlarna.se

Styrelseledamot: Therese Ekebratt,
Härbrevvägen 27, 89151 Örnsköldsvik.
Tel 070-828 03 59
therese.ekebratt@biodlarna.se

Annonstaxa

KOMMERSIELLA ANNONSER

Ta kontakt med Bitidningens redaktion. anna.ahner@biodlarna.se
Tel 0142-482006.

Uppslag (två sidor): s/v 18.000:-, 4-färg 21.000:-.

Baksidan: format - hela sidan utom 7 cm överst av sidan: ej s/v, 4-färg 15.000:-.

Helsida (1/1): s/v 9.900:-, 4-färg 12.900:-.

Halvsida (1/2), format - 183 mm bred x 130 mm hög, 120 mm bred x 200 mm hög, eller motsvarande: s/v 5.400:- 4-färg 7.400:-.

Kvartssida (1/4), format - 183 mm x 65 mm, 120 mm x 100 mm, 57 mm x 210 mm, eller motsvarande: s/v 3.000:-, 4-färg 5.000:-.

Åttondelssida (1/8), format - 120mm x 50mm, 57 mm x 105 mm: s/v 1.700:-, 4-färg 3.000:-.

Sextondelssida (1/16), format - 120 mm x 25 mm, 57 mm x 50 mm: s/v 600:-, 4-färg 1500:-.

Mini-annons (1/32), format - 57 mm x 25 mm: s/v 300:-, färg 500:-.

Färgsidor. Färg kan erhållas på alla sidor.

Rabatter. 3 på varandra följande identiska annonser ger 10% rabatt. 6 på varandra följande ger 25%.

Annonsmaterialet lämnas normalt i färdigmonterad form med eventuella bildfiler och i aktuella fall färgfördelade sådana på CD-skiva (glöm ej typsnitten). Det kan också lämnas som positivt pappersoriginal eller som film. Om materialet lämnas i form av manuskript och bildoriginal uttas skanningskostnad för bilder med 100:-/sv-bild och 250:-/4f-bild. För åttondelssideannonser och större tillkommer dessutom i sådant fall layoutkostnad efter överenskommelse.

Publicering. Inskickad annons publiceras i nästkommande nummer med hänsyn taget till datum för manusstopp, om inte angivelse om senare publicering anges.

RADANNONSER

Radannonser placeras löpade efter varandra och tillsammans i slutet av tidningen under huvudrubriken "Marknadsplatsen". De samlas under ämnesrubriker. Inga bilder tas in här.

Utseende. Stilen är fast, 7,5 p DIN, och spaltbredden 42 mm. Det ger ca 30 bokstäver per rad. Minimistorleken på en radannons är 2 rader/50 kr. De första 1-3 orden i annonsen blir i fetare stil. Det normala avståndet mellan två annonser är en blankrad.

Betalning. Radannonser skall betalas in i förskott via plusgirot. Beta i god tid så att annonsen kommer fram före manusstopp.

Pris: 25:-/rad. På radannonser ges ingen mängdrabatt.

Storlekar: Exempel: 2 rader (- 60 bokstäver) - 50:-, 3 rader (ca 61-90 bokstäver) - 75:- och 4 rader (ca 91-120 bokstäver) - 100:- kr.

Gratis. Två radannonser/år om högst 3 rader är gratis för medlem.

Annonsmaterial. Gratisannonser mejlas eller skickas med post till redaktören. Övriga radannonserna skickas via plusgiro till SBR, pg 86 85-0, med annonstexten angiven på blanketten. Ange antalet rader och antalet bokstäver. Radannonser som inte får plats på meddelanderutan på inbetalningskortet kompletteras med separat inskickad annonstext, via e-post eller brev. Betalning kan också ske via plusgiro eller bank över internet. Då behövs separat inskickad text med e-post, med uppgifter så att betalning och text kan identifieras att höra ihop. Ange noga på inbetalningskort då sådant används och med annonstext, om denna skickas separat, så att dessa kan identifieras att höra ihop.

Publicering. Om inget annat anges tas annonsen in i nästkommande nummer med hänsyn taget till ankomsten och manusstopp.

Posttidning B — Bitidningen

Tryckort: Kalmar

Obeställbar tidning återsändes till SBR:s exp.,
Borgmästaregatan 26, 596 34 Skänninge.

Dit anmäles även adressändringar.

Begränsad eftersändning

Vid definitiv eftersändning återsändes försändelsen
med den nya adressen angiven på tidningens framsida,
dvs ej på adressidan.

Erbjudande från BiButiken:

Beställ på www.biodlarna.se eller ring Biodlarna direkt på telefon 0142-482000. • Alla priser exklusive frakt.

• Undvik faktureringsavgift genom att betala säkert med konto/kreditkort i vår nätbutik.

• Vid betalning mot faktura tillkommer 30 kr i faktureringsavgift

Skylt i PVC

Art nr 53312

45 kr

Pris exkl frakt

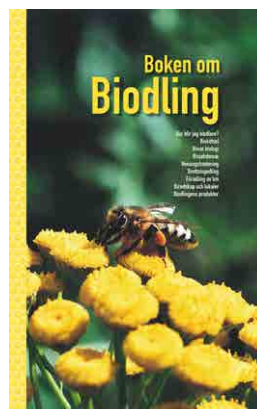
Ordinarie pris: 59 kr
exkl frakt

Svensk Honungs säljes

Tryckt PVC-skylt till marknaden, butiken mm.
42x30cm

Boken om biodling

Art nr 91009

250 kr

Pris exkl frakt

Ordinarie pris: 350 kr
exkl frakt

Denna bok är en del i den långa tradition av biodlingslitteratur som alltsedan början av 1900-talet utgjort en förutsättning för utvecklingen av en god svensk biodling. Boken kommer i många år att fylla behovet av en kvalificerad lärobok för dig som söker fördjupande kunskaper om det mesta inom biodling.

Kapitel: Hur blir jag biodlare? Biskötsel, Binas biologi, Bisjukdomar, Honungshantering, Drottningodling, Förädling av bin, Biredskap och lokaler, Biodlingens produkter.

Utg 4, 2016. 348 sidor.

Strumpor BeeWear

Art nr 53615

Välj vita eller
svarta strumpor.

Strumpor, BeeWear
Svart eller vit sportssocka
i mycket bra kvalitet.
Ange storlek och färg.

50 kr

Pris exkl frakt

Ordinarie pris: 60 kr
exkl frakt

